

MIELIKUVIA JA KOKEMUKSIA ETSIVÄSTÄ NUORISOTYÖSTÄ

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Lahdensivun kampus, sosiaalian koulutusohjelma

Kevätlukukausi, 2017

Eevi Harju

Sosiaalialan koulutusohjelma
HAMK Lahdensivu

Tekijä	Eevi Harju	Vuosi 2017
Työn nimi	Mielikuvia ja kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä	
Työn ohjaaja	Liisa Harakkamäki	

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tuoda esille hämeenlinnaisten nuorten tietoisuutta etsivästä nuorisotyöstä. Tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia, millaisia mielikuvia nuorilla on etsivästä nuorisotyöstä. Tavoitteena oli myös selvittää, millaisia kokemuksia Hämeenlinnan etsivillä nuorisotyöntekijöillä on omasta työstään. Lisäksi tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tarkastella, miten nuorten mielikuvat etsivästä nuorisotyöstä sekä työntekijöiden kokemukset etsivästä nuorisotyöstä kohtaavat.

Opinnäytetyö toteutettiin yhdessä Hämeenlinnan kaupungin nuoriso- ja lastenkulttuuripalveluihin kuuluvan etsivän nuorisotyön kanssa. Opinnäytetyön keskeisimpänä teoreettisena lähtökohtana oli etsivä nuorisotyö. Tutkimuksessa käsiteltiin myös etsivää työtä, syrjäytymistä, nuorisolakia, sosiaalista vahvistamista sekä nuorisotakuuta. Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta. Tutkimusaineisto opinnäytetyöhön hankittiin kyselylomakkeilla ja ryhmähaastattelun avulla. Tutkimusaineistot analysoitiin sisällönanalyysiä käyttäen.

Opinnäytetyöhön osallistuneista nuorista 45 % vastasi tietävänsä, mitä etsivä nuorisotyö tarkoittaa. Nuorten mielikuvista esiin nousseet teemat nuorten etsiminen ja auttaminen sekä työllistymisen avustaminen kohtasivat työntekijöiden kokemuksiin heidän työstään. Opinnäytetyössä todetaan, että osalla nuorista on erilainen mielikuva etsivästä nuorisotyöstä kuin, mitä se Hämeenlinnassa on. Lisäksi opinnäytetyössä todetaan, että nuorten mielikuvat voivat olla hyvinkin samanlaisia kuin etsivien nuorisotyöntekijöiden kokemus, vaikka nuoret eivät tietäisikään varmasti, mitä etsivä nuorisotyö on.

Avainsanat Etsivä nuorisotyö, etsivä työ, mielikuvat, kokemukset, laadullinen tutkimus

Sivut 44 sivua, joista liitteitä 4 sivua

Degree Programme in Social Services
HAMK Lahdensivu

Author	Eevi Harju	Year 2017
Subject	Impressions and experiences of outreach youth work	
Supervisor	Liisa Harakkamäki	

ABSTRACT

The main focus of this Bachelor's thesis was to bring out young people's knowledge of outreach youth work in the city of Hämeenlinna. The experiences of outreach youth workers were also examined. Another aim of this thesis was to explore how the young people's impressions and the workers' experiences of outreach youth work correlate with each other.

The thesis was carried out in co-operation with outreach youth work of the city of Hämeenlinna. The main theoretical background of the thesis was outreach youth work. The thesis also includes theory about outreach work, marginalisation, the Youth Act, social strengthening and youth guarantee.

The thesis was a qualitative research. The data were collected with a questionnaire and group interview among the outreach youth workers. The data were analysed with content analysis method.

The research results revealed that 45% of the young people participating in this research indicated that they know what outreach youth work means. The research results showed that the impression that some of the young people had about outreach youth work was different from the actual outreach youth work services in Hämeenlinna. However, young people's impression of outreach youth work could be quite similar to the experiences of the workers, even if the youth did not know for sure what it means.

Keywords Outreach youth work, outreach work, mental images, experiences, qualitative research

Pages 44 pages including appendices 4 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	TIETOPOHJA.....	2
2.1	Syrjäytyminen.....	2
2.2	Nuorisolaki	3
2.3	Sosiaalinen vahvistaminen	4
3	ETSIVÄ NUORISOTYÖ	5
3.1	Etsivä työ	5
3.2	Etsivän työn historia Suomessa.....	6
3.3	Etsivä työote.....	7
3.4	Etsivän nuorisotyön menetelmät.....	8
3.5	Etsivän nuorisotyön suhde nuorisotakuuseen.....	9
4	AIEMMAT TUTKIMUKSET.....	10
5	TUTKIMUKSEN TAVOITE JA TARKOITUS	12
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	12
6.1	Tutkimusmenetelmä	12
6.2	Aineiston hankinta	13
6.2.1	Kyselylomake	14
6.2.2	Ryhmähaastattelu	15
6.3	Aineiston analyysi.....	17
7	EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	18
8	NUORTEN MIELIKUVAT JA TYÖNTEKIJÖIDEN KOKEMUKSET.....	20
8.1	Nuorten tietoisuus etsivästä nuorisotyöstä.....	21
8.2	Nuorten mielikuvat etsivästä nuorisotyöstä.....	22
8.3	Työntekijöiden kokemukset etsivästä nuorisotyöstä	25
9	JOHTOPÄÄTÖKSET	30
9.1	Nuorten tietoisuus etsivästä nuorisotyöstä.....	30
9.2	Mielikuvien ja kokemuksen kohtaavuus	31
10	POHDINTA.....	35
	LÄHTEET	38
	Liitteet	
Liite 1	Kyselylomake nuorille	
Liite 2	Työntekijöiden haastattelun kysymykset	
Liite 3	Työntekijöiden haastattelun tukikysymykset	
Liite 4	Työntekijöiden haastattelusopimukset	

1 JOHDANTO

Etsivä nuorisotyö on aiheena ajankohtainen ja vuoden 2016 joulukuussa nuorisolakia uudistettiin niin, että muutokset koskivat myös etsivää nuorisotyötä. Suomen nuorisotyön tilastot (n.d.) arvioi, että vuonna 2015 15—28-vuotiaista nuorista koulutuksen ja työelämän ulkopuolella oli 70 581—117 583 henkilöä. Samana vuonna Hämeenlinnassa arvioitiin olevan 873—1455 nuorta samassa tilanteessa. Vuonna 2015 Hämeenlinnan etsivässä nuorisotyössä asiakkaita oli 184.

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää hämeenlinalaisten nuorten tietoisuutta ja mielikuvia etsivästä nuorisotyöstä. Samalla opinnäytetyössä tarkastellaan, millaisia kokemuksia Hämeenlinnan etsivän nuorisotyön työntekijöillä on omasta työstään ja verrataan miten heidän kokemukset kohtaavat nuorten mielikuvien kanssa. Lisäksi opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, mitä kautta nuoret ovat kuulleet etsivästä nuorisotyöstä. Opinnäytetyön teoreettisina lähtökohtina ovat etsivä työ, etsivä nuorisotyö, syrjäytyminen, nuorisolaki ja sosiaalinen vahvistaminen. Opinnäytetyön avainsanat ovat etsivä nuorisotyö, etsivä työ, mielikuvat, kokemukset, laadullinen tutkimus. Opinnäytetyön teoreettisia lähtökohtia ja avainsanoja käsitellään sekä avataan läpi opinnäytetyön.

Opinnäytetyö tuo myös julki, mitä asioita etsivät nuorisotyöntekijät korostavat tärkeäksi asioiksi heidän työssään ja mitä heidän työnsä pitää sisällään. Opinnäytetyön sisältämä informaatio on tärkeää tietoa Hämeenlinnan etsivälle nuorisotyölle, sillä se kertoo hämeenlinalaisten nuorten etsivän nuorisotyön tunnettavuudesta. Opinnäytetyön tavoitteena on luoda tietoa, jota Hämeenlinnan etsivä nuorisotyö voi käyttää nuorten tietoisuuden lisäämisen kehittämisessä ja suunnittelussa.

Aihe valikoitui opinnäytetyöntekijän kiinnostuksen mukaan. Tutkijan kiinnostus etsivää nuorisotyötä kohtaan heräsi sosiaalialan koulutusohjelman opintoihin kuuluvan harjoittelun myötä ja työkokemuksen jälkeen kasvoi halu tehdä tutkimus etsivään nuorisotyöhön kohdistuen. Tutkijan mielestä onkin kiinnostavaa tutkia, tietävätkö hämeenlinalaiset nuoret, mitä tämä heille suunnattu toiminta on.

2 TIETOPOHJA

Teoria opinnäytetyössä luo pohjan tutkimustehtävän ja tutkimusaineiston tulosten tarkastelulle. Tämän opinnäytetyön tietopohjassa keskitytään syrjäytymiseen, nuorisolakiin sekä sosiaaliseen vahvistamiseen.

2.1 Syrjäytyminen

Kaartinen-Koutaniemen (2012, 21) mukaan etsivän työn kohteena on yhteiskunnan mielestä marginaalissa olevat, ongelmaiset ja syrjäytyneet ihmiset. Etsivää nuorisotyötä tehdään syrjäytyneiden ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten parissa. Syrjäytymiseen yritetään puuttua monella tavalla ja etsivä nuorisotyö onkin yksi näistä keinoista, joilla pyritään ennaltaehkäisemään syrjäytymistä ja auttamaan nuoria. Syrjäytymisen käsite on monelle ilmeisen hämärä käsite, vaikka nuorten syrjäytymiseen puuttumisen tärkeydestä puhutaan paljon (Isotalo & Ringman 2015, 23). Aalto, Huovinen, Kauppinen ja Mikkonen (2007, 18) toteavat, ettei syrjäytyminen tapahdu sattumalta ja ilman syytä. Syrjäytyneiden väestönsien saavuttaminen vaatiikin etsivältä työltä näkyvää yksilön kunnioittamista.

Aaltosen, Bergin ja Ikäheimon (2015, 13) määritelmänä syrjäytyneelle on henkilö, jolla ei ole peruskoulun jälkeistä koulutusta, joka ei käy töissä, ei ole suorittamassa varusmiespalvelusta tai ei hoida lapsia kotona. Tällöin he jättävät kokemuksen syrjässä olemisesta määritelmän ulkopuolelle. Nuori itse ei välttämättä koe itseään syrjäytyneeksi ja hänellä voi olla hyvät verkostot ja paljon muuta tekemistä elämässään. Syrjäytyneitä tai syrjäytymisvaarassa olevia nuoria ei voi yleistää yhtenäiseksi ryhmäksi vaan heitä pitää kohdella yksilöinä.

Syrjäytymisen määritteleviä tilanteita ei voida mitata lyhyessä ajassa, sillä nuorten elämäntilanteissa on vaihtelevuutta. Näitä tilanteita voidaan kutsua syrjäytymisvaaraksi, mutta syrjäytyminen voidaan todeta tarkastelemalla tilannetta pidemmän aikavälin ajalta. Syrjäytyneet voidaan jakaa kolmeen ryhmään syrjäytymisen keston perusteella: kroonisesti syrjäytyneisiin, syrjäytyneisiin ja syrjäytymisvaarassa oleviin. (Aaltonen, Berg & Ikäheimo 2015, 15.)

Euroopan komissio määrittelee syrjäytymiseen vaikuttavan heikot elinolosuhteet, heikot mahdollisuudet osallistua yhteiskunnan sosiaaliseen tai poliittiseen päätöksentekoon sekä heikot mahdollisuudet kulttuurista ja viriketoiminnasta nauttimiseen. Syrjäytymiseen vaikuttavat myös elinolosuhteista aiheutuvat terveydelliset haasteet sekä ongelmat saada terveys- ja sosiaalipalveluja. (EACEA 2013, 5.) Syrjäytyminen nähdään nyky-yhteiskunnassa uhkana nuorelle itselle sekä hänen lähipiirille ja perheelle. Syrjäytyminen voidaan nähdä myös hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuutta heikentävänä, jolloin valtion näkökulmasta tuen tarpeessa oleva nuori

näyttäytyy siis monialaisena yhteiskunnallisena riskinä. (Puuronen 2014, 63.)

Nuorisotutkimusverkoston kanssa yhteistyössä vuosittain julkaistavat Nuorisobarometrit mittaavat suomalaisten 15–29-vuotiaiden nuorten asenteita ja arvoja. Vuoden 2014 Nuorisobarometriin vastanneet nuoret nostivat syrjäytymisen syyksi ennen kaikkea ulosjäämisen sosiaalisesta elämästä. Tilastollisessa syrjäytymisen määritelmässä keskitytään yleensä palkkatyön tai opiskelujen ulkopuolisuuteen. Nämä seikat eivät kuitenkaan nouse syrjäytymissyiden kärkeen nuorten vastauksissa. Näkemys voi liittyä siihen, etteivät nuoret edes odota vastaavaa elämänpolkua kuin vanhemmat ikäluokat. Tällä on merkitystä yhteiskunnan jäsenyyden kannalta. Nuorten mielestä ulkopuolisuus palkkatyöstä tai opiskeluista ei välttämättä tarkoita ulkopuolisuutta yhteiskunnasta. (Nuorisobarometri 2014, 50.)

2.2 Nuorisolaki

Vuoden 2016 joulukuussa uusitussa nuorisolaissa säädetään nuorisotyön ja nuorisotoiminnan edistämisestä, nuorisopolitiikasta, näihin liittyvistä valtionhallinnon ja kunnan vastuusta ja yhteistyöstä sekä valtionrahoituksesta. Keskityn tässä kappaleessa nuorisolain osiin, jotka säätelevät etsivää nuorisotyötä ja näin ollen määrittelevät suuntaviivat toimintaan.

Nuorisolain 1. luvun 2 §:n mukaan nuorisolain tavoitteena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Nuorisolain 3 §:ssä määritellään, että laissa tarkoitetaan nuorella alle 29-vuotiaita. (Nuorisolaki 2016/1285.)

Aaltosen, Bergin ja Ikäheimon (2015) tutkimuksen työntekijähaastatteluiden aineistosta käy ilmi, että nuoret miettivät vanhempia enemmän tulevaisuutta ja elämässä eteenpäin pyrkimistä. Nuorisolain 3. luvussa 10 §:ssä määritellään etsivän nuorisotyön tehtäväksi tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään ja osallisuuttaan yhteiskuntaan sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille (Nuorisolaki 2016/1285). Kaartinen-Koutaniemen (2012, 22) mukaan vuonna 2011 voimaan tullut nuorisolain muutos siirsi etsivän työn painopistettä kohti ennaltaehkäisevää ja ongelmia korjaavaa työtä.

Ensisijaisesti etsivää nuorisotyötä tehdään perustuen nuoren omaan arvioon hänen tilanteestaan. Nuorisolakiin (2016/1285 10 §) on säädetty, että etsivää nuorisotyötä tehdään ensisijaisesti perustuen nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa tuen tarpeesta. Nuorisolaki määrittää, että etsivälle nuorisotyölle on tietyin ehdoin luovutettava tiedot nuorista, jotka ovat jääneet tai jäämässä palveluiden ulkopuolelle. Lain 3. luvun 11 § määrittää, että perusopetuksen järjestäjän on luovutettava

nuoren kotikunnan etsivälle nuorisotyölle tiedot perusopetuksen päättäneestä jatko-opintoihin sijoittamatta jääneestä nuoresta, ammatillisen koulutuksen tai lukiokoulutuksen opintonsa keskeyttäneistä nuorista sekä varusmies- tai siviilipalvelusta palveluskelpoisuuden puuttumisen takia vapautuneista tai palveluksen keskeyttävistä. Puuronen (2014, 20) kuvailee, että keskittyminen etsivän nuorisotyön ja koulujen välisen pudokastyön yhteistyön kehittämiseen olevan erityisen tärkeää. Hän korostaa myös yhteistyön merkitystä keskeyttämissiin liittyvänä varhaisen puuttumisen menetelmänä. Nuoriso-lain 3. luvun 11 §:ssä määritellään, ettei opetuksen ja koulutuksen järjestäjien, puolustusvoimien taikka siviilipalvelukeskuksen ole välttämätöntä luovuttaa tietoja, jos he arvioivat käytettävissään olevien tietojen pohjalta, ettei nuori ole 10 §:ssä tarkoitettujen palvelujen ja muun tuen tarpeessa. (Nuorisolaki 2016/1285.) Esimerkiksi nuoren keskeyttäessä koulutuksen, hänen kanssaan keskustellaan miksi hän keskeyttää opinnot ja mitä suunnitelmia hänellä on tulevaisuuteen. Keskustelussa voi käydä ilmi, että nuori haluaa vaihtaa alaa ja on saanut uuden koulupaikan. Tällöin ei ole tarpeellista olla yhteydessä etsivään nuorisotyöhön.

Kaartinen-Koutaniemi (2012, 29) mukaan tietojen luovuttaminen etsivälle nuorisotyölle mahdollistaa monialaisen toimijaverkoston, jossa etsivä työ rakentaa kontakteja palveluiden ulkopuolella oleviin tai ulkopuolelle joutumisen uhatta oleviin nuoriin sekä saattaa heitä palveluihin. Päivitetty nuorisolaki antaa mahdollisuuden salassapitosäännösten estämättä viranomaisille ja Kansaneläkelaitokselle luovuttaa nuoren tiedot etsivälle nuorisotyölle, jos he arvioivat nuoren tarvitsevan viipymättä tukea päästäkseen palvelujen ja muun tuen piiriin. Myös nuorten kanssa toimivilla rekisteröidyillä yhdistyksillä, säätiöillä tai muilla harrastetoimintaa tarjoavilla yhteisöillä on mahdollisuus luovuttaa nuoren tiedot etsivälle nuorisotyölle nuoren tai alaikäisen nuoren huoltajan nimenomaisella suostumuksella. (Nuorisolaki 2016/1285.)

2.3 Sosiaalinen vahvistaminen

Nuorisolaissa puhutaan sosiaalisesta vahvistamisesta, jolla tarkoitetaan toimenpiteitä, jotka parantavat nuorten elämäntaitoja ja ehkäisevät syrjäytymistä. Sosiaalinen vahvistaminen on syrjäytymisen kannalta riskiryhmässä oleviin nuoriin kohdennettua toimintaa. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on yrittää ensin tavoittaa nämä nuoret ja sen jälkeen näille nuorille tulisi pyrkiä löytämään apua. (Puuronen 2014, 64.) Sosiaalisen vahvistamisen toimenpiteet voivat olla laajuudeltaan ja intensiteetiltään monenlaisia. Etsivän työntekijän näkökulmasta toimenpiteisiin kuuluu perusarjen hallintaa eli nuorta rohkaistaan liikkumaan kotiympäristönsä ulkopuolella, osallistumaan ryhmätoimintoihin tai sitoutumaan tapaamisiin. (Aaltonen, Berg & Ikäheimo 2015, 66.)

Alanen ja Kotkavuori (2014, 60) kuvailevat yhdessä tekemisen ja turvallisen ryhmän olevan merkittävässä roolissa sosiaalisessa vahvistumisessa. Yhteisöön kuulumisen ja hyväksytyksi olonsa tunteminen ovat osa keskeisimpiä

psykologisia tarpeita. Etsivän nuorisotyön ryhmätoiminnat tukevat hyväksyvää vuorovaikutusta nuorten välillä.

Kohderyhmän kutsuminen syrjäytymisen kannalta riskiryhmäksi on haasteellista etsivän nuorisotyön nuorisolähtöisen työotteen kannalta. Nuorten puhuttelemisen yhteiskunnallisena riskinä ei välttämättä tuota kohderyhmässä sosiaalista vahvistumista tukevaa käsitystä itsestä. (Puuronen 2014, 64.)

3 ETSIVÄ NUORISOTYÖ

”Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut” (Opetus- ja kulttuuriministeriö n.d.).

Nuorisolain muutoksen myötä etsivä nuorisotyö kirjattiin lakiin ja samalla sen tekijöiden määrä laajeni huomattavasti (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 15). Tämän jälkeen nuorisolakia on uudistettu etsivää nuorisotyötäkin koskien vuonna 2016. Suomen nuorisotyön tilastojen (n.d.) mukaan vuonna 2015 etsivää nuorisotyötä tehtiin 296 kunnassa eli vain viidessä kunnassa ei ollut etsivän nuorisotyön palveluita. Etsivä nuorisotyö on osa etsivän työn laajaa kenttää, joten tässä luvussa avataan ensin etsivän työn käsitettä, historiaa ja sille ominaista etsivää työotetta.

3.1 Etsivä työ

Etsivä työ on työtä, jota voidaan tehdä monen eri kohderyhmän kanssa. Yleisimmin sitä tehdään kuitenkin yhteiskunnan marginaalissa elävien ihmisten, kuten huumeiden käyttäjien, asunnottomien, seksityöläisten sekä syrjäytymisvaarassa olevien nuorten parissa. Etsivä työ on avuksi niille, jotka hyötyisivät palveluista, joiden ulkopuolelle he ovat jääneet. Tärkeimpänä tavoitteena voidaan pitää terveys- ja sosiaalipalveluiden tuontia kohderyhmien ulottuville. Etsivä työ on lähestymistavaltaan ennaltaehkäisevää työtä, jossa hyödynnetään varhaisen puuttumisen menetelmiä ennen kuin esimerkiksi huumeiden käyttö muodostuu ongelmaksi. (Aalto, Huovinen, Kauppinen & Mikkonen 2007, 25.)

Rhodes (1996) määrittelee etsivän työn jakautuvan kolmeen osioon: katu-työhön, kotityöhön sekä kiertävään etsivään työhön. Katutyö sijoittuu nimensä mukaan kaduille sekä esimerkiksi baareihin, kahviloihin ja rautatie-asemille. Se pyrkii vaikuttamaan suorasti tai epäsuorasti käyttäytymisen muutoksiin. Kotityö toteutuu kotiympäristöissä ja sitä voidaan toteuttaa käymällä säännöllisesti kodeissa, asuntoloissa ynnä muissa samankaltaisissa tiloissa.

sisä paikoissa. Kiertävä etsivä työ toteutuu useimmiten esimerkiksi vankiloissa ja kouluissa, jolloin etsivä työ kohdistuu organisaatioihin, joissa kohderyhmät ovat tavattavissa. (Aalto, Huovinen, Kauppinen & Mikkonen 2007, 23.)

Etsivä työ pyrkii muutokseen neljällä eri tasolla. Yksilöllinen muutos voi olla riskientiedostamista, motivaation lisäämistä tiedolla tai muutosta asenteissa ja uskomuksissa. Muutos vuorovaikutuksen avulla mahdollistaa yksilöllisen muutoksen vaikutuksen muihin ihmisiin. Yhteisöllinen muutos keskittyy yhteisöjen sisäiseen kulttuuriin vaikuttamiseen sekä yhteisön normien muuttamiseen. Sosiaalipolitiikan muutos auttaa vaikuttamaan kohderyhmään kohdistuviin asenteisiin tiedon avulla, muuttamaan ilmapiiiriä sekä vaikuttamaan päättäjiin. Sosiaalipolitiikan muutoksessa tärkeää on myös tiedonvälitys ja sen tulkkaminen terveys- ja sosiaalipalveluiden suuntaan. (Aalto, Huovinen, Kauppinen & Mikkonen 2007, 26.)

3.2 Etsivän työn historia Suomessa

Kaartinen-Koutaniemen (2012, 15) mukaan Suomessa on tehty ammatillista etsivää työtä jo 1960-luvulta alkaen, jolloin sen lähtökohtana oli perushumaanius ja diakoninen näkökulma. Aloittamisen perustana toimi eräänlainen protesti marginaaliin joutuneiden puolesta. Ammatillisen etsivän työn työtavat ovat kehittyneet vuosien saatossa, mutta perusperiaatteet ovat pysyneet samana. Etsivää työtä tarvittiin, sillä palvelujärjestelmän ulkopuolelle jäi yhä enemmän nuoria.

1960-luvulla etsivä työ alkoi muodostua osana jengityötä, jonka työmenetelmään kuului, että työntekijät menivät ulos toimistoista jengien luokse. Jengityössä näkyi vahva ennaltaehkäisevä näkemys ja tavoitteena oli solmia nuorten kanssa kontakti ja toivoa että siitä syntyisi jotain mikä olisi hyödyksi nuorten elämään. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 16.)

Kaartinen-Koutaniemi (2012, 17–18) kuvaa ammatillisen etsivän työn saaneen alkunsa 1980-luvulla Nuorten päihdetyön, kunnallisen nuorisotyön erityisnuorisotyön, Raittiustoimiston nuorisoneuvonnan ja seurakunnan erityisnuorisotyön toimiessa nuorten hyväksi. Uusi tapa toimia poissa virastoista oli omaksuttu, mutta koska työllä ei ollut rajoja eikä se ollut organisoitua, työntekijät saattoivat käyttää suuren osan elämästään työhön eikä esimiehet olleet välttämättä tietoisia mitä työn puitteissa tehtiin ja missä.

Norjassa on jo 1970-luvulla aloitettu etsivän työn kehittäminen ja sen vieminen korkeakouluihin tutkimuksen ja opettamisen piiriin. Ei siis ihme, että Norjan malleja alettiin kehittää edelleen Suomessa ja otettiin kokeiluun Tampereella vuonna 1991. Tavoitteena oli kehittää etsivää työtä niin, että siitä muodostuisi suunnitelmallisesti vaiheistettu ja monialainen kenttätyö. Etsivä työ Suomessa perustui nuoren ja työntekijän väliseen vuoro-

vaikutukseen sekä luottamukseen. Periaatteeksi muodostui suunnitelmallinen työ nuorten ehdoilla toteutettuna. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 17–18.) Alasen ja Kotkavuoren (2014, 13) mukaan kokeiluun valittiin sellaisia nuoria, joiden katsottiin elävän riskioloissa.

Seuraavina vuosikymmeninä etsivä työ profiloitui katutyöksi, jossa keski-tyttiin erityisryhmien, kuten narkomaanien ja prostituoitujen tukemiseen. Kaduilla tehtävä työ on edelleen yleisin etsivän työn muoto Euroopassa. Suomessa kaduilla tehtävä etsivä työ on vähentynyt, koska sen rinnalle muodostui uusi työmuoto, jossa nuoria ei etsitä kaduilta. Nykyään moni nuori ohjautuu etsivään nuorisotyöhön viranomaisverkoston sekä vanhempien ja nuorten omien yhteydenottojen kautta (Alanen & Kotkavuori 2014, 13–14.)

Kaartinen-Koutaniemen (2010, 19) mukaan etsivän työn työnteko on muuttunut vuosien varrella. Nykyään työtä tehdään pareittain, työ on saanut johdollisen tuen, työntekijöillä on mahdollisuus työnohjaukseen, työ on strukturoidumpaa ja työtä dokumentoidaan. Nuorisolaki vakiinnutti etsivän nuorisotyön aseman kunnissa vuonna 2010. Vuonna 2015 etsivää nuorisotyötä tehtiin 98.3 % kunnista. (Suomen nuorisotyön tilastot n.d.) Näistä paikoista yksi on Hämeenlinnan kaupunki.

Hämeenlinnassa on tehty etsivää nuorisotyötä vuodesta 2010. Nykyään Hämeenlinnan etsivässä nuorisotyössä on neljä työntekijää. Hämeenlinnan etsivä nuorisotyö keskittyy yksilötyöhön, jalkautuvaan työhön ja vaikuttamistyöhön. Kenttätyötä alettiin kehittää Hämeenlinnassa viime vuoden puolella ja nyt työmuoto on havainnoinnin ja kartoituksen jälkeen siirtymässä aktiivisen kontaktinon vaiheeseen. Hämeenlinnan etsivän nuorisotyön toimintaperiaatteisiin kuuluu kontaktin vapaaehtoisuus nuorelle, nuoren päätäntävalta sekä luottamuksellisuus ja yhteistyö nuoren kanssa. (Hämeenlinnan etsivä nuorisotyö 2016.)

3.3 Etsivä työote

Etsivä työ on ensisijaisesti asenne, toissijaisesti menetelmä. Siksi on olennaisen tärkeää, että etsivän työn organisaatiot ja työntekijät ovat tietoisia omista eettisistä periaatteistaan (Aalto, Huovinen, Kauppinen & Mikkonen 2007, 17).

Kaartinen-Koutaniemi (2012, 21) kuvaa etsivässä työssä olevan perustana vahva ihmiskäsitys, jonka mukaan kaikilla on sama ja kiistämätön arvo, joka ei perustu taustaan, kohtaloon tai elämäntilanteeseen. Näin ollen kaikkia tulee kohdella ihmisarvoa kunnioittaen ja tähän ajatukseen etsivän työn koko perusta ja toimintatavat nojaavat. Etsivän työn keskuksena ei ole työntekijä vaan asiakas. Asiakas määrittää itse suhteensa työntekijään, sillä etsivä työ perustuu vapaaehtoisuuteen. Työn luonne poikkeaa paljon muusta perinteisestä terveys- ja sosiaalialan työstä juurikin vapaaehtoisuuden sekä asiakkaan omaan elinympäristöön sijoittuvan työskentelyn

takia. Etsivässä työssä asiakas ja työntekijä ovat lähellä toisiaan, joka onkin työskentelyn voima sekä haasteita tuova asetelma. (Aalto, Huovinen, Kauppinen & Mikkonen 2007, 21.)

Etsivässä työssä asiakkaita ei pyritä lokeroimaan ja leimaamaan, vaan tavoitteena on päästä ilman ennalta määriteltyjä tulkintoja suoraan kontaktiin ihmisen kanssa niin, että he tulevat nähdyiksi, kuulluiksi ja ymmärretyiksi sellaisina kuin he ovat. Etsivä työ ei pyri muuttamaan tai korjaamaan asiakkaan elämää niin kuin monesti yhteiskunta haluaisi tehdä. Sen sijaan työllä yritetään tukea mahdollisuuksia siihen, että asiakas itse motivoituu tekemään muutoksia ja ajamaan elämäänsä siihen suuntaan kuin hän haluaa. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 21–22.)

Etsivä työ yrittää saada lisättyä ihmisten kiinnittymistä yhteiskuntaan. Davisin ja Hillin (2006, 1) mukaan yhteiskuntaan kiinnittyminen tarkoittaa yhteiskuntaan kuulumista eli osallistumista. Aaltonen, Huovinen, Kauppinen ja Mikkonen (2007, 20) kuvailevat etsivän työn luonteelle olevan tärkeää varhainen puuttuminen, kohderyhmän äänen kuulluksi tekeminen, palveluiden saatavuuden takaaminen, kontaktin luominen syrjäytymisvaarassa oleviin ihmisryhmiin sekä tiedottaminen tarjolla olevista palveluista ja motivoiminen niiden käyttämiseen, tiedon hankinta ja tiedotus kohderyhmän elinolosuhteista ja tarpeista. Etsivän työn työskentely myös tukee sitä, että kohderyhmän elämäntilanteesta ja palveluiden tarpeesta otetaan vastuuta poliittisessa ja hallinnollisessa päätöksen teossa.

3.4 Etsivän nuorisotyön menetelmät

Etsivää nuorisotyötä voidaan tehdä niin sanotulla yksityisellä alueella eli esimerkiksi asiakkaan kotiympäristössä, joka tähtää Rhodesin (1996) määrittelemänä yksittäisen nuoren kanssa tehtävään yksilötyöhön ja yksilönohjaukseen. Etsivä nuorisotyö voi olla myös katutyötä, jossa nuoria sanan mukaisesti etsitään kontaktiin heidän omissa ympäristöissä eli julkisilla paikoilla, joilla nuorten oletetaan viettävän aikaa epäsäännöllisesti. Näitä voivat olla esimerkiksi kauppakeskukset, keskustan kadut ja puistot. Etsivä nuorisotyö voi olla myös ryhmiin kohdistuvaa työtä. Tällöin tavoitteena on luoda kohderyhmän kanssa yhteyksiä esimerkiksi kouluissa ja saada kontaktia nuoriin, jotka tarvitsevat tukea. (Puuronen 2014, 17–19.)

Asiakasprosesseissa etsivässä nuorisotyössä on oleellista, että asiakas saa itse työstää mahdollisuuksiaan työntekijöiden tukiessa voimavaraistumista. Työstäminen voi olla esimerkiksi miettimistä, kokeilemistä, erehtymistä ja uudelleen miettimistä. On tärkeää huomata, että nuoren intressi voi olla täysin erilainen kuin se, minkä muu maailma näkisi nuoren parhaaksi. (Puuronen 2014, 65.) Alasen ja Kotkavuoren (2014, 58) mukaan etsivän nuorisotyön tarkoituksena on vahvistaa nuoren valmiuksia ja kykyjä, joita hän tarvitsee elämässään. Näitä voivat olla esimerkiksi ”normaali”

vuorokausirytmii, omien oppimistapojen löytäminen, työelämän käytäntöjen tunteminen, sosiaalisen kanssakäymisen sietäminen tai henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtiminen.

Alasen ja Kotkavuoren (2014, 13) mukaan etsivä nuorisotyö on aina tavoitteellista toimintaa. Tavoitteena on tukea nuorta kohti positiivista muutosta ja toimintaa toteutetaan nuoren omaan vapaaseen tahtoon perustuen. Etsivään nuorisotyöhön ei kuulu nuoren pakottaminen eikä etsivässä nuorisotyössä ole käytössä sanktiojärjestelmää. Etsivä nuorisotyö ei tuota itse kaikkea nuorten tarvitsemaa palvelua, vaan onkin olennaista, että he tunnistavat nuoren tarpeen ja löytävät siihen oikean tahon auttamaan.

Millainen työntekijä tulisi nimetä etsiväksi nuorisotyöntekijäksi? Nuorisolain (2016/1285) 3. luvun 10 § määrittelee tärkeiksi ominaisuuksiksi riittävän koulutuksen sekä karttuneen kokemuksen nuorten kanssa tehtävästä työstä. Etsivän nuorisotyön kenttä on monipuolinen työntekijöiden osalta, sillä etsivään työhön ei ole erillistä koulutusta eikä tiukkoja pätevyysvaatimuksia. Kaartinen-Koutaniemi (2012, 39) linjaa tärkeäksi valintakriteeriksi persoonan, ulospäinsuuntautuneisuuden, heittäytyjän rohkeuden, henkilökohtaisen itsetunnon, sitoutuneisuuden, oman elämän tasapainon sekä riittävät omat lähtökohdat. Puuronen (2014, 27) linjaa tärkeäksi piirteeksi aitouden ja korostaa persoonan roolia. Työntekijä on etsivässä nuorisotyössä nuorta varten. Työntekijän roolia on pystyttävä ja uskallettava muokata nuoren ehdoilla, mutta myös työntekijän omaa persoonallisuutta käyttäen. Esimerkiksi nuorten reagoimisia ei voi ottaa liian henkilökohtaisesti ja loukkauksena itseään kohtaan, vaan on kyettävä irrottautumaan tilanteesta ja opeteltava herkkyyttä huomata asioita ja mielialoja. Alasen ja Kotkavuoren (2014, 36) mukaan työntekijän on pystyttävä arvioimaan ja muuttamaan näkökantonsa jatkuvasti. Etsivän nuorisotyön työntekijän on pystyttävä hyväksymään sellaisia nuorten valintoja, joita hän itse ei kannata. Ristiriitaisten tunteiden käsitteleminen ja tunnistaminen onkin osa ammattilaisuutta etsivässä nuorisotyössä.

3.5 Etsivän nuorisotyön suhde nuorisotakuuseen

Nuorisolain myötä etsivällä nuorisotyöllä on keskeinen osa sosiaalisen vahvistamisen toiminnassa sekä resurssien kohdentamisessa tuentarpeessa oleville nuorille (Puuronen 2014, 64). Vuonna 2013 voimaan astunut nuorisotakuu on mahdollisuus nuorelle, jolta puuttuu työ tai koulutus, sillä nuorisotakuu edistää työllisyyttä, lisää ammattitaitoa sekä vahvistaa ja lisää nuorten mahdollisuuksia itsenäiseen elämään. Nuorisotakuu määrittää, että jokaiselle alle 25-vuotiaalle tai alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, työkokeilu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikkaa työttömäksi ilmoittautumisen jälkeen viimeistään kolmen kuukauden kuluessa. (Työ- ja elinkeinoministeriö n.d.)

Etsivän nuorisotyön suhde nuorisotakuuseen määrittyy osaksi nuorisolain mukaisesti kunnan tukipalveluna, joka on nuorten auttamiseen pyrkivää

toimintaa. Hallituksen esitys eduskunnalle (2010) määrittelee etsivän nuorisotyön tehtäväksi tukea tarvitsevan nuoren tavoittamisen ja saattamisen sellaisten palveluiden tai muun tuen piiriin, jotka edistävät hänen kasvua ja itsenäistymistä sekä pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille. Näin etsivä nuorisotyö on asetettu nuorisotakuun ”kättilöksi”, mutta sen esisijaisena lähtökohtana ei ole tuentarpeessa olevan työvoimapoliittinen ohjaus, vaan asiakkaan oma näkemys hänen omasta tilastaan. (Puuronen 2014, 65.)

Puurosen (2014, 66) mukaan nuorisotakuun toteutumista mitataan etsivän nuorisotyön vaikuttamisen näkökulmasta katsoen epäkiitollisesti. Vaikuttavuuden selvittämiseksi tarkastellaan nuorten työllistymistä sekä koulutuspaikan saamista. Etsivä nuorisotyön työntekijä ei kuitenkaan voi muuntautua konkreettiseksi työ- tai opiskelupaikaksi asiakassuhteen päättyessä.

4 AIEMMAT TUTKIMUKSET

Tässä luvussa esitellään etsivää nuorisotyötä käsitteleviä aikaisemmin tehtyjä tutkimuksia. Etsivää nuorisotyötä käsitteleviä tutkimuksia on tehty paljon. Moni tutkimuksista käsittelee etsivän nuorisotyön kanssa toimineiden nuorten kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä. Yleisesti nuorten, ei vain asiakkaana olevien, mielikuvia näyttäisi olevan tutkittu vähemmän. Luvussa esitellään Rantasen tekemä pro gradu -tutkielma, jossa käsitellään etsivää nuorisotyötä sekä siihen osallistuneiden nuorten kokemuksia. Lisäksi luvussa esitellään Rantamäen ja Tikkakosken opinnäytetyö, jossa he tutkivat Seinäjoen etsivän nuorisotyön yhteistyötahojen näkemyksiä etsivästä nuorisotyöstä. Opinnäytetyöni pyrkii eroamaan muista aiemmista tutkimuksista sillä, että siinä käsitellään enimmäkseen niiden nuorten mielikuvia, jotka eivät ole olleet etsivän nuorisotyön asiakkuudessa.

Rantasen (2014) pro gradu -tutkimuksessa tarkasteltiin nuorten kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä ja niiden merkityksistä elämäntilanteeseen. Tutkimus toteutettiin haastattelemalla kahdeksaa etsivään nuorisotyöhön osallistunutta nuorta. Pro gradun päätuloksissa esitellään yksi yleinen merkitysverkosto nuorisotyöhön liittyvistä kokemuksista sekä seitsemän elämäntilanteeseen liittyvää yleistä merkitysverkostoa.

Tutkimuksesta selvää, että nuorten etsivään nuorisotyöhön liittyvistä kokemuksista nousi esiin viisi erilaista osa-aluetta. Nuoret kokevat etsivän nuorisotyön onnistuneen yksilöllisen elämäntilanteen huomioimisessa ja kokevat siihen osallistumisen toimivan arjen rytmittäjänä, korostavat etsivän nuorisotyöntekijän merkityksellisyyttä, oman päätösvallan kunnioittamisen tärkeyttä sekä auttamisen ja tukemisen tärkeyttä.

Rantanen selvitti, että kokemukset etsivän nuorisotyön merkityksestä elämäntilanteeseen jäsentyvät myös viiteen eri osa-alueeseen. Nämä ovat elämäntilanteen haastavuus ennen etsivää nuorisotyötä, ohjautuminen etsivää nuorisotyöhön tukea tarvitsevassa elämäntilanteessa, mielekkään suunnan löytäminen elämälle, luottavaisuus tulevaisuuteen sekä muutos itseen ja omaan elämään suhtautumisessa.

Tutkimukseen osallistuneilla nuorilla on etsivästä nuorisotyöstä positiivisia kokemuksia ja he pitävät etsivää nuorisotyötä toimivana kokonaisuutena. Tutkimus osoittaa, että nuoren kuunteleminen nuoren päätösvaltaa kunnioittaen on tärkeää ja toimintaan osallistuminen koetaan merkittäväksi nuoren elämänsuunnan kannalta. Nuoret kokevat saaneensa arkea rytmittävää tekemistä ja tukea elämänsuunnan löytämiseen. Kotiranta selvitti, että nuoret suhtautuivat tulevaisuuteensa toiveikkaammin osallistuttuaan etsivään nuorisotyöhön. Osa nuorista kuvailee oman asenteen itseään kohtaan muuttuneen myönteisemmäksi.

Rantanen painottaa tutkimuksessaan, että etsivän nuorisotyön toteutuksen kannalta on tärkeää, että nuori itse haluaa ulkopuolista tukea ja omaa motivaatiota tulevaisuuden suunnitteluun. On tärkeää, että työntekijä pystyy muodostamaan turvallisen ja välittävän ilmapiirin sekä luottamuksellisen suhteen nuoreen. Olennaista on, että tietoa etsivästä nuorisotyöstä on nuorille saatavilla. Rantanen toteaa, että nuorten ohjautumiseen etsivään nuorisotyöhön tulisi kiinnittää huomiota ja tuentarpeessa sekä syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tunnistaminen ja saattaminen etsivän nuorisotyön piiriin kaipaisi kehittämistä. (Rantanen 2014, 25, 36, 58–77.)

Rantamäki ja Tikkakoski (2012) tarkastelevat opinnäytetyössään etsivän nuorisotyön yhteistyötahojen näkemyksiä etsivästä nuorisotyöstä Seinäjoella. Tutkimuksessa selvitetään mitä yhteistyötahot tietävät etsivästä nuorisotyöstä, miten he ovat kokeneet sen tarpeellisuuden, toimintatavat sekä yhteistyön tekemisen. Tutkimuksessa painotetaan moniammatillisen yhteistyön keskeistä osaa ja tutkimusaineistoa varten haastateltiin seitsemää eri yhteistyötahoa.

Opinnäytetyöstä ilmenee, että yhteistyötahot eivät ole kovin tietoisia etsivän nuorisotyön peruslähtökohdista. Yhteistyötahoille ei ollut selvää mitä etsivän nuorisotyön tavoitteet ovat. Rantamäki ja Tikkakoski kuitenkin linjaavat, että etsivä nuorisotyö on koettu tarpeelliseksi ja hyväksi toimintamuodoksi. Etsivä nuorisotyö toimii Seinäjoella myös merkittävänä linkkinä yhteistyötahojen välillä. Tutkimuksessa selviää, että etsivä nuorisotyö mahdollistaa nuorten äänien kuulluksi tulemisen. Etsivä nuorisotyö vastaa monenlaisiin ongelmiin. Rantamäki ja Tikkakoski korostavat, että on tärkeää, että etsivä nuorisotyö pystyy toimimaan lähellä nuoria. Tutkimuksesta selviää, että etsivän nuorisotyön toimintamuodot ja yhteistyö on koettu hyväksi. Yhteistyötahot toivovat tiiviimpää yhteistyötä.

5 TUTKIMUKSEN TAVOITE JA TARKOITUS

Opinnäytetyön tutkimustehtävänä on selvittää hämeenlinnalaisten nuorten tietoisuutta ja mielikuvia etsivästä nuorisotyöstä. Opinnäytetyössä tarkastellaan, miten nämä nuorten mielikuvat kohtaavat Hämeenlinnan etsivän nuorisotyön työntekijöiden kokemuksiin etsivästä nuorisotyöstä. Lisäksi opinnäytetyössä selvitetään, mistä nuoret ovat kuulleet etsivästä nuorisotyöstä. Aihe valikoitui opinnäytetyöntekijän kiinnostuksen mukaan. Tutkijan kiinnostus etsivää nuorisotyötä kohtaan heräsi sosiaalialan koulutusohjelman opintoihin kuuluvan harjoittelun ja työkokemuksen myötä.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- Millainen mielikuva nuorilla on etsivästä nuorisotyöstä?
- Miten nuorten ja työntekijöiden näkemykset etsivästä nuorisotyöstä kohtaavat?

Etsivästä nuorisotyöstä on tehty aikaisemminkin tutkimuksia, joissa on selvitetty esimerkiksi asiakkaiden kokemuksia, osallisuutta sekä etsivän nuorisotyön menetelmiä. Tässä opinnäytetyössä halutaan selvittää paikallisesti nuorten, ei vain etsivän nuorisotyön asiakkaiden, mielikuvia sekä, mitä kautta nuoret ovat kuulleet etsivästä nuorisotyöstä. Opinnäytetyö tutkii vastaavatko hämeenlinnalaisten nuorten mielikuvat etsivästä nuorisotyöstä Hämeenlinnan etsivien nuorisotyöntekijöiden kokemuksia.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa esitellään opinnäytetyön kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimusmenetelmä. Luvussa esitellään myös aineiston hankinnassa käytetyt menetelmät ja aineiston analyysi sekä siihen liittyvät menetelmät.

6.1 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyön on tarkoitus kartoittaa nuorten mielikuvia sekä työntekijöiden kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä. Tutkimus on siis kartoittava tutkimus. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (1997, 134–135) kuvailevat kartoittavan tutkimuksen tarkoituksiksi selvittää vähän tunnettuja ilmiöitä ja kehittää hypoteeseja. He kuitenkin painottavat, että tiettyyn tutkimukseen voi sisältyä useampiakin tarkoituksia. Kuvailevassa tutkimuksessa selvitetään ilmiössä näkyvimmin esiin tulevat uskomukset. Opinnäytetyö on myös kuvaileva tutkimus, sillä se pyrkii kuvailemaan tarkasti nuorten mielikuvia sekä dokumentoimaan ilmiön keskeisiä ja kiinnostavia piirteitä. Tässä opinnäytetyössä ilmiöllä tarkoitetaan etsivää nuorisotyötä ja nuorten tietoisuutta siitä.

Kasvatus- ja yhteiskuntatieteellisessä keskustelussa käsitteitä laadulliset, pehmeät ja kvalitatiiviset tutkimukset käytetään synonyymeinä (Eskola & Suoranta 2008, 13). Usein tutkimusmenetelmät jaetaan kvalitatiivisiin eli laadullisiin ja kvantitatiivisiin eli määrällisiin menetelmiin. Tällainen kaksijakoisuus vastaa hyvin huonosti todellisuutta. Molemmista tutkimusmenetelmistä voidaan löytää samoja piirteitä kuten pyrkimys loogiseen todisteluun ja objektiivisuuteen. Menetelmät voidaan erottaa toisistaan, mutta niitä voidaan aivan hyvin soveltaa samassa tutkimuksessa ja saman tutkimusaineiston analyysissä. (Alasuutari 1999, 31–32.)

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena, mutta siinä on myös määrällisen tutkimuksen piirteitä. Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on kuvata niin sanottua todellista elämää mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Laadullisessa tutkimuksessa aineisto kootaan luonnollisissa ja todellisissa tilanteissa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 160.) Alasuutari (1999, 23) kuvailee laadullisen tutkimuksen olevan aina jossain määrin ainutkertainen. Siinä usein sovelletaan perussääntöjä luovasti ja usein myös luodaan uusia sääntöjä.

6.2 Aineiston hankinta

Laadullisen tutkimuksen aineiston hankinnassa suositaan usein laadullisia metodeja. Metodeja, joissa tutkittavien näkökulmat ja ääni pääsevät esille ovat esimerkiksi ryhmähaastattelu, osallistuva havainnointi sekä erilaisten dokumenttien diskursiivinen analyysi. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 160.) Opinnäytetyön aineisto hankittiin kahdella eri menetelmällä. Nuoria haastateltiin käyttämällä kyselylomaketta ja työntekijöitä haastateltiin ryhmähaastattelussa. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (1997, 181) linjaavat, että halutessa saada tietää mitä kohderyhmä ajattelee, tuntee, kokee tai uskoo, on käytettävä haastatteluita ja kyselylomakkeita.

Kyselylomakkeeseen vastanneet nuoret osallistuivat opinnäytetyöhön anonymisti. Opinnäytetyössä ei kerrota vastanneiden sukupuolta eikä vastanneiden ikää mainita suorissa lainauksissa. Nimettömyys mahdollistaa nuorten vastaamisen rehellisesti sekä avoimesti. Jos haastateltavat vastaavat yksityishenkilöinä, on tärkeää suojata heidän henkilöllisyytensä, jotta se ei käy ilmi raportissa. Sama anonymiyden suojeleminen voi koskea myös ammattinsa edustajaa haastateltaessa. Anonymiyden turvaamiseksi tulee muuttaa henkilöiden nimet ja muut mahdolliset tunnistetiedot. (Ruusuvuori & Tiittula, 2005, 17.) Hämeenlinnan etsivät nuorisotyöntekijät esiintyvät opinnäytetyössä myös anonymisti. Työssä ei mainita työntekijöiden nimiä eikä muita tunnistetietoja, jotta heidän vastauksensa eivät henkilöidy yksittäiseen työntekijään vaan heidän tiimiinsä.

6.2.1 Kyselylomake

Nuoria haastateltiin opinnäytetyöhön kyselylomakkeella (liite 1). Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (1997, 176) toteavat, että aineiston koko voi vaihdella yhdestä haastateltavasta joukkoon yksilöhaastatteluita. Opinnäytetyön kyselylomakkeen otanta on 50 nuorta, jotka ovat iältään 15–29-vuotiaita. Kyselylomake on aineistonkeräysmenetelmä, jossa aineistoa kerätään standardoidusti eli täsmälleen samalla tavalla kaikilta vastaajilta. Näin ollen nuorilta saadaan yhteneväiset vastaukset. Kyselylomakkeen käyttö aineistonhankinnassa mahdollistaa laajemman aineiston keräyksen ja se tehokkuutensa vuoksi säästää tutkijan aikaa ja vaivannäköä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 190.) Kvalitatiivisessa tutkimuksessa puhutaan usein aineistolähtöisestä analyysistä. Tällöin on tärkeää miettiä aineiston rajausta siten, että sen analysointi on mielekästä ja järkevää, sillä laadullinen aineisto ei lopu koskaan. (Eskola & Suoranta 2008, 19.) Tämän vuoksi kyselylomakkeen otanta rajattiin viiteenkymmeneen nuoreen.

Kyselylomaketta käytettiin opinnäytetyössä kontrolloidusti ja se oli informoitu kysely. Informoidussa kyselyssä tutkija antaa kyselylomakkeet henkilökohtaisesti menemällä sellaisiin paikkoihin, joissa kohderyhmän oletetaan tavoitettavan. Samalla tutkija pystyy kertomaan tutkimuksesta ja sen tarkoituksesta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 192.) Kysely toteutettiin julkisilla kohtaamispaikoilla Hämeenlinnan kaupungin keskustan lähetyillä. Opinnäytetyössä tutkija oli paikalla vastaamisen ajan, sillä kyselylomakkeen täyttämiseen ei kulunut vastaajilla paljoa aikaa.

Kyselylomakkeen heikkoutena pidetään sitä, ettei tutkijoilla ole varmuutta vastaajien suhtautumisen vakavuudesta. Toisena heikkoutena pidetään sitä, ettei voida varmistaa, että vastaajat vastaavat kysymyksiin. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 190.) Toisin sanoen, kyselylomaketta käytettäessä ei täyden varmuuden saaminen siitä, etteivät vastaajat vastaa kysymyksiin huumorilla, ole mahdollista. Opinnäytetyön tekijä pyrki varmistamaan vastaajien huolellisuuden ja rehellisyyden kertomalla vastaajille kyselyn luonteen ja sen merkityksen. Kyselylomakkeen alussa ohjeissa oli pyyntö vastata jokaiseen kysymykseen, vaikka ei omaisikaan tarkkaa vastausta. Tällä pyrittiin estämään niin sanottuja tyhjiä vastauksia.

Nuori vastasi kyselylomakkeessa aluksi taustakysymyksiin. Häneltä kysyttiin ikä sekä asuinpaikkakunta. Iän perusteella pystytään selvittämään, onko vastaaja kohderyhmään kuuluva. Asuinpaikkakunta kertoo, onko vastaava nuori opinnäytetyön yhteistyötahon toimialueelta. Tällä tiedolla opinnäytetyössä pystyttiin rajaamaan nuorten mielikuvat kohtaamaan työntekijöiden kokemuksia.

Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (1997, 192) määrittelevät tutkimuksen aiheen tärkeimmäksi vastaamiseen vaikuttavaksi asiaksi. He korostavat kuitenkin kyselylomakkeen tarkan laadinnan ja laadukkaiden kysymysten suunnittelun tehostavan tutkimuksen onnistumista. Kyselylomakkeeseen

suunniteltiin yksi monivalintakysymys ja neljä avointa kysymystä, joista kaksi oli taustakysymyksiä. Monivalintakysymyksessä nuorilta kysyttiin tietävätkö he, mitä etsivä nuorisotyö on. Vastattaessa kyllä, kyselylomakkeessa oli avoin jatkokysymys siitä, mistä he ovat kuulleet etsivästä nuorisotyöstä. Seuraavana kysymyksenä kyselylomakkeessa oli avoin kysymys, jossa pyydettiin nuoria kuvailemaan, millainen mielikuva heillä on etsivästä nuorisotyöstä. Avoimessa kysymyksessä esitetään kysymys ja sen jälkeen jätetään tyhjä tila vastaamiseen. Monivalintakysymyksissä tutkija on laatinut valmiit vaihtoehdot, joista vastaaja merkitsee rastin oikean vastauksen päälle. Avoimia kysymyksiä perustellaan sillä, että ne antavat vastaajalle mahdollisuuden kertoa mitä heillä on todella mielessään eivätkä tutkijan valmiiksi antamat vaihtoehdot rajaa vastauksia. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 194–196.) Kysymyksellä nuorten mielikuvista etsivästä nuorisotyöstä haluttiin saada nuorten omat aidot mielikuvat ilmaistuksi ilman etukäteen määriteltyjä vaihtoehtoja.

Kyselylomakkeelle tehtiin esitutkimus ja se annettiin neljälle henkilölle kokeiltavaksi. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (1997, 199) toteavatkin lomakkeen kokeilun olevan välttämätöntä, jotta sitä voidaan etukäteen tarkastella ja korjata kysymysten muotoilua varsinaista tutkimusta varten.

6.2.2 Ryhmähaastattelu

Yleisin tapa Suomessa kerätä aineistoa tutkimukseen näyttää olevan haastattelu. Haastattelun tarkoituksena on selvittää, mitä haastateltavilla on mielessään. Haastattelu on eräänlaista tutkijan vetämää keskustelua. Ryhmähaastattelua voidaan käyttää yksilöhaastattelun sijasta. (Eskola & Suoranta 2008, 85, 94)

Opinnäytetyössä käytettiin ryhmähaastattelua työntekijöiden kokemusten selvittämiseen. Haastatteluun osallistui kolme työntekijää. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (1997, 199) kuvaavat haastattelua ainutlaatuiseksi tiedonkeruumenetelmäksi, sillä se antaa mahdollisuuden olla haastateltavien kanssa suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa. Haastattelun positiivisimpana puolena pidetään joustavuutta aineiston keruussa. Haastatteluaiheiden järjestystä on helppoa vaihtaa ja edetä haastateltavia myötäillen. Haastattelu on hyvä tiedonkeruumenetelmä, sillä sen aikana voidaan selvittää saatuja vastauksia sekä syventää saatuja tietoja. Ryhmähaastattelun edetessä tutkija voi pyytää haastateltavia tarkentamaan vastauksiaan tai pyytää esimerkiksi perusteluja vastaajien mielipiteille sekä esittää lisäkysymyksiä.

Ryhmähaastattelulle varattiin aikaa puolitoista tuntia. Haastattelu ehdittiin toteuttaa hyvin tässä ajassa. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (1997, 201) linjaavat, että haastattelun käyttäminen tiedonkeruumenetelmänä on välillä ongelmallista. Haastattelut vievät aikaa ja menetelmän käyttö saattaa muokata haastateltavien vastauksia sosiaalisesti suotaviksi. Haastateltavat

saattavat vastata haastattelutilanteessa eri tavalla kuin jossain toisessa tilanteessa. Tutkimuksen tuloksia tulkittaessa on otettava huomioon, ettei niitä voi yleistää.

Ryhmähaastattelun menetelmänä käytettiin puolistrukturoitua haastattelua. Strukturoitu haastattelu eli lomakehaastattelu etenee nimensä mukaan lomaketta apuna käyttäen. Lomakkeeseen on etukäteen mietitty kysymykset ja ne käydään läpi ennalta määrätyllä tavalla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 202.) Ryhmähaastattelulla oli myös teemahaastattelun piirteitä. Ruusuvuori ja Tiittula (2005, 11) kuvailevat teemahaastattelulle olevan ominaista, että haastattelussa käydään teemoja eli aihepiirejä läpi, mutta kysymysten muotoilu ja järjestys voivat vaihdella. Ryhmähaastattelussa käytettiin hyväksi lomakehaastattelulle tyypillisiä ennalta määriteltyjä kysymyksiä, mutta niitä esitettiin haastattelijoiden vastauksia myötäilevässä järjestyksessä. Työntekijöiltä haluttiin saada haastattelulla tietoa siitä, minkälaisia kokemuksia heillä on työstä ja sen sisällöstä.

Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (1997, 205) toteavat haastateltavien olevan paljon rentoutuneempia ja luontevampia, kun haastattelussa on enemmän osallistujia mukana. Ryhmähaastattelussa saadaan yhdellä kertaa kerättyä tietoja useammalta hengeltä samaan aikaan. Ryhmä voi auttaa toisiaan vastauksissa, jos vastaus on esimerkiksi muistinvarassa oleva asia. Toisaalta usean henkilön läsnäolo voi estää ryhmän kannalta kielteisten asioiden esiintulon. Nämä asiat on otettava huomioon ennen kuin tutkija tekee johtopäätöksiä vastauksista. Tutuista aiheista puhuminen ryhmänä saattaa nostaa normit esille, vaikkei niistä erikseen kysyisikään (Eskola & Suoranta 2008, 95).

Haastateltavien kanssa tehtiin erilliset haastattelusopimukset (liite 4), joilla haastateltavien suostumus ja haastattelulupa varmistettiin. Ryhmähaastattelussa käytettiin apuna tukikysymyksiä (liite 3) ja haastattelu nauhoitettiin. Tutkijalla oli käytössään tukikysymyksiä, joilla hän pystyi tarkentamaan vastauksia siitä, mitä työtehtäviä työntekijöillä on ja millaisia menetelmiä he käyttävät työssään. Ruusuvuori ja Tiittula (2005, 14) toteavat haastatteluiden nauhoittamisen toimiva muistiapuna, sillä nauhoitukset mahdollistavat paluun haastattelutilanteeseen. Nauhoitusten uudelleen kuunteleminen voi tuoda esiin uusia sävyjä, joita ei ensi kuuntelemalla huomannut.

Ryhmähaastattelu toteutettiin Hämeenlinnan etsivän nuorisotyön toimistotilassa. Haastateltavat ja tutkija olivat asettuneet piirimuodostelmaan, jotta nauhoituslaite saatiin lähelle kaikkia. Nauhoitus katkaistiin ja nimettiin eri kysymysten välillä, jotta se olisi helpompi analysoida osissa. Haastateltavilta kysyttiin jokaisen aihealueen jälkeen, haluaisivatko he lisätä vielä jotain vastauksiinsa, jotta vastauksista saatiin mahdollisimman kattavat.

6.3 Aineiston analyysi

Aineistoanalyysi on tarpeellista, kun tarvitaan perustietoa jonkin tietyn ilmiön olemuksesta. Laadullisen aineiston analyysiin on olemassa erilaisia tekniikoita ja niiden soveltaminen riippuu aineiston laadusta. Aineistoa voidaan koodata esimerkiksi käyttäen apuna teemahaastattelun runkoa. Tällöin aineistosta etsitään teemahaastattelun rungon avulla sellaisia tekstikohtia, jotka kertovat kyseisistä asioista. (Eskola & Suoranta 2008, 19, 151–152.)

Opinnäytetyö analysoitiin aineistolähteisellä sisällönanalyysillä. Sisällönanalyysissä tarkoituksena on luoda sanallinen ja selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Sisällönanalyysillä järjestellään tutkimusaineisto johtopäätöksen tekoa varten yleiseen ja tiivistettyyn muotoon. Jatkossa johtopäätöksiä tehdessä, verrataan tutkimusaineistoa teoriaan, jotta ymmärrettäisiin, mitä asiat merkitsevät tutkittaville. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 108, 112, 113.)

Nuorille toteutetun kyselylomakkeen analysointi aloitettiin Hirsjärven ja Hurmeen (2010, 135) ohjeiden mukaan heti aineistonkeruuvaiheen jälkeen. Kun aineiston analyysiin ryhtyy heti, se inspiroi tutkijaa ja hän pystyy vielä täydentämään ja selventämään aineistoa helposti. Laadulliseen aineistoon voi soveltaa myös kvantitatiivisen tutkimuksen analyysimenetelmiä. Tällöin aineistoa voidaan luokitella eri luokkiin taulukoitavaksi. (Eskola & Suoranta 2008, 164.) Kyselylomakkeen taustatiedot sekä kysymys koskien nuorten tietoisuutta etsivästä nuorisotyöstä taulukoitiin kolmeksi erilliseksi taulukoksi, jotka kuvaavat vastanneiden nuorten ikäjakaumaa, tietoisuutta etsivästä nuorisotyöstä sekä niitä paikkoja, joista vastanneet ovat kuulleet etsivästä nuorisotyöstä.

Työntekijöiden ryhmähaastattelun aineiston analyysi aloitettiin litteroimalla eli muuttamalla nauhoite kirjoitettuun muotoon. Näin haastattelun vastauksista on helppo poimia tärkeitä yksityiskohtia ja litteroitu teksti toimii muistiapuna. Litteroinnissa käytettiin karkeaa litterointia, jossa jätetään esimerkiksi eleet ja ilmehdintä kirjaamatta. Karkea litterointi tukee Ruusuvuori ja Tiiittulan (2005, 16) mukaan sitä, ettei tutkimuskysymys ole välittömästi vuorovaikutukseen liittyvä. Toisin sanoen haastattelussa ei ole merkitystä haastateltavien välisellä vuorovaikutuksella tai ryhmädynamiikalla vaan heidän sanallisilla vastauksilla.

Etsivien nuorisotyöntekijöiden ryhmähaastattelu ja nuorille tehdyn kyselylomakkeen avoimien kysymysten vastauksien analysointia jatkettiin teemoitteluun apuna käyttäen. Eskolan ja Suorannan (2008, 174–175) mukaan tutkimusaineistosta voidaan poimia keskeiset aiheet ja esittää ne kokoilmana. Tällöin aineistojen teksteistä pyritään ensin löytämään ja sen jälkeen erottelemaan tutkimuksen kannalta olennaiset aiheet. Tutkimuksessa voidaan käyttää sitaatteja aineistoa kuvaavina esimerkkeinä ja ne myös elävöittävät tekstiä.

Ryhmähaastattelun aineisto teemoiteltiin viiteen osaan. Teemoiksi nousivat etsivän nuorisotyön luonne, etsivän nuorisotyön asiakaskunta, etsivän nuorisotyön tärkeimmät tehtävät, etsivän nuorisotyön korostettavat ominaisuudet ja nuorten tietoisuus etsivästä nuorisotyöstä. Kyselylomakkeen avoimien kysymysten vastaukset jaettiin ensin sen mukaan, oliko nuori vastannut tietävänsä, mitä etsivä nuorisotyö on. Tämän jälkeen vastaukset jaettiin teemoihin vastauksista nousseiden teemojen mukaisesti. Näitä teemoja ovat etsiminen, auttaminen, ennaltaehkäisy, työllistäminen, nuorisotyö.

7 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus ovat tärkeitä ottaa huomioon opinnäytetyötä tehdessä. ”Eettisesti hyvä tutkimus edellyttää, että tutkimuksessa noudatetaan hyvää tieteellistä käytäntöä” (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 23). Tässä luvussa käsitellään tutkimuksen eettisiä periaatteita ja pohditaan niiden valossa tutkijan omaa eettistä toimintaa. Kuulan (2011, 27) mukaan tutkija itse viime kädessä tekee tutkimustyötään koskevat eettiset ratkaisut ja vastaa niistä. Tutkijan täytyy tutkimustyötään tehdessä parhaansa mukaan noudattaa yhteisesti sovittuja periaatteita. Luvussa avataan opinnäytetyön luotettavuutta pohjautuen tieteellisiin käytäntöihin. Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus sekä niiden tarkasteleminen ovat opinnäytetyössä läsnä koko prosessin ajan. Tutkimusetiikan ajatellaan koskevan tutkittavia, yhteiskuntaa sekä tiedeyhteisöä. Tarkemmin sillä tarkoitetaan aineiston hankintaa ja siihen liittyviä kysymyksiä, tieteellisen tiedon soveltamista, käyttöä ja vaikutusta sekä tieteen sisäisiä asioita. (Kuula 2011, 24.)

Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu Clarkeburnin ja Mustajoen (2007, 43–44) mukaan tieteellinen rehellisyys, huolellisuus, avoimuus, tieteellinen tunnustus, älyllinen vapaus, julkinen vastuu sekä eettisesti kestävä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmät. Tieteellisiin käytäntöihin kuuluu, että tutkija soveltaa tutkimuksen kriteerien mukaisia eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä sekä korostaa avoimuutta tutkimuksen tuloksia julkaistessa. Tutkijan tulee ottaa huomioon aiemmat tutkimukset asianmukaisella tavalla. Tutkimus tulee tehdä suunnitellusti, toteuttaa ja raportoida yksityiskohtaisesti sekä tieteelliselle tiedolle asetettuja vaatimuksia mukailen. (Kuula 2011, 34–35.)

Kiinnostuksen herättyä opinnäytetyön aiheeseen tutkija oli yhteydessä sähköpostitse Hämeenlinnan nuorten- ja lasten kulttuuripalveluiden palvelupäällikköön sekä etsivän nuorisotyön koordinaattoriin, joka toimii etsivän nuorisotyön työnjohdollisena esimiehenä. Tässä vaiheessa heille esiteltiin tutkimuksen aihe sekä prosessin tulevat vaiheet. Opinnäytetyölle

pyydettiin tutkimuslupa Hämeenlinnan kaupungin nuoriso- ja lastenkulttuuripalveluilta. Etsivän nuorisotyön työntekijöiltä pyydettiin kirjallisesti lupa ryhmähaastatteluun sekä siitä saatavan aineiston käyttämiseen opinnäytetyössä. Haastatteluun osallistuminen oli vapaaehtoista ja opinnäytetyössä kerrotaan Hämeenlinnan nuoriso- ja lastenkulttuuripalveluiden suostumuksella yhteistyötahon nimi. Työntekijät osallistuvat tutkimukseen alansa ammattilaisina, eikä heidän nimiään julkaista opinnäytetyössä. Tutkimuksessa tulee kunnioittaa ihmisen yksityisyyden suojaamista. Ihmisillä tulee olla oikeus määrittää mitä tietoja he antavat tutkimuskäyttöön. Yksityisyyttä suojatessa tutkimustekstit tulee kirjoittaa niin, etteivät yksittäiset tutkittavat ole niistä tunnistettavissa. (Kuula 2011, 64.) Työntekijöiden ryhmähaastattelu nauhoitettiin ja litteroitiin, jonka jälkeen nauhoitukset tuhottiin.

Opinnäytetyön prosessi oli looginen. Ensiksi opinnäytetyölle valittiin aihe ja tutkimustehtävistä keskusteltiin opinnäytetyölle nimetyn tilaajaa edustavan ohjaajan kanssa. Opinnäytetyölle valittiin sopivat tutkimustehtävää vastaavat tutkimuskysymykset. Ne kirjattiin tutkimussuunnitelmaan tutkimuksen aiheeseen sopivan teorian, tutkimusmenetelmän sekä aineistonhankintamenetelmien kanssa. Tutkimusluvan saatua tutkimusaineisto hankittiin kyselylomakkeilla ja ryhmähaastattelulla. On tärkeää, että ryhmähaastattelun ja kyselylomakkeen rungot ovat tutkimustehtävää vastaavat. Aineiston hankinnan jälkeen tutkija analysoi aineistot ja esitti tulokset. Tuloksista tehtiin johtopäätökset ja opinnäytetyön lopussa on tutkijan omaa pohdintaa tutkimuksesta. Tutkija kuljetti etiikkaa mukana koko opinnäytetyön prosessin. Luottamuksellisuus tutkimuksessa perustuu esimerkiksi siihen, että lupaukset tutkimusaineiston käyttötavoista, käyttäjistä, käyttöajasta, muokkaustavoista ja säilyttämisestä pidetään. Luottamus tutkimuksessa tarkoittaa yleisesti sitä, että tutkittava voi luottaa siihen, että aineistoa käytetään, käsitellään ja säilytetään, kuten on ennalta sovittu. (Kuula 2011, 64.)

Ihmisten itsemääräämisoikeutta pyritään kunnioittamaan vapaaehtoisuudella. Tutkimukseen on vapaaehtoista osallistua ja haastateltavat saavat itse tehdä päätöksen osallistumisesta. Jotta vapaaehtoisuus toteutuu, tulee heidän saada tarpeeksi tietoa tutkimuksesta. (Kuula 2011, 61.) Opinnäytetyön kyselylomakkeeseen vastanneilta nuorilta kysyttiin suostumus osallistua tutkimukseen suullisesti. Nuorille informoitiin, mistä tutkimuksessa on kyse, kerrottiin osallistumisen olevan vapaaehtoista ja painotettiin, että he osallistuvat tutkimukseen anonymisti. Kuula (2011, 61–62) linjaa, että tutkittaville tulee kertoa tutkimuksen ja sen toteuttajan perustiedot, sekä tutkimuksessa kerättävän tiedon käyttötarkoitus. On myös syytä kertoa, mitä tutkimukseen osallistuminen konkreettisesti tarkoittaa.

Laadulliset tutkimukset ovat usein tapaustutkimuksia. Niiden pohjalta ei voida tehdä samanlaisia yleistäviä päätelmiä kuin tilastollisessa tutkimuksessa. (Eskola & Suoranta 2008, 65.) Tutkimuksessa pyritään välttämään yleistämistä, sillä kyselylomakkeeseen osallistui 50 hämeenlinnalaisista

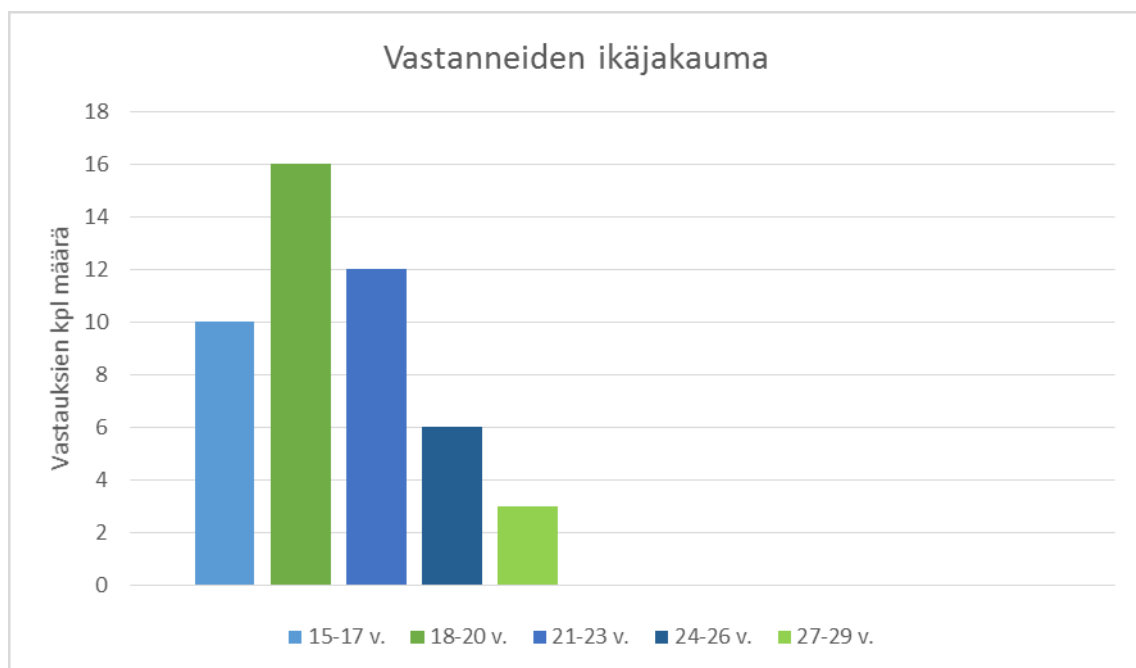
nuorta, joka on vain murto-osa kaikista hämeenlinnalaisista 15—29-vuotiaista. Tutkimusta ei voida yleistää koskemaan muita etsivän nuorisotyön yksiköitä, sillä tutkimus kohdistui vain Hämeenlinnan etsivään nuorisotyöhön. Tutkimuksen luotettavuuteen voi vaikuttaa esimerkiksi se, oliko vastanneilla nuorilla kiire ja kuinka he ovat ymmärtäneet kysymykset. Tutkimuksessa vältetään myös tutkijan omia ennakko-oletuksia, joita hänelle on saattanut muodostua aiemmista työ- sekä harjoittelukokemuksista nuorten parissa. Lisäksi tulee tietää, ettei tutkimuksen tuloksia voida pitää tieteellisinä faktoina, sillä ne ovat haastateltavien sekä kyselylomakkeeseen vastanneiden omia mielipiteitä ja kokemuksia asiasta.

Kuula (2011, 36) linjaa, että tutkimusta tehdessä tulee välttyä tieteellisiltä loukkauksilta kuten hyvien tieteellisten käytäntöjen piittaamattomuudesta, vilpillisestä toiminnasta, sepittämisestä sekä havaintojen vääristelystä.

8 NUORTEN MIELIKUVAT JA TYÖNTEKIJÖIDEN KOKEMUKSET

Tässä luvussa esitellään opinnäytetyön tutkimustulokset. Nuorten mielikuvat ja työntekijöiden kokemukset luku on jaettu kolmeen alalukuun. Ensimmäinen alaluku kertoo nuorille tehdyn kyselylomakkeen ensimmäisestä kysymyksestä eli siitä tietävätkö nuoret mitä etsivä nuorisotyö on. Samassa alaluvussa käsitellään myös, mistä nuoret ovat kuulleet etsivästä nuorisotyöstä. Toisessa alaluvussa käsitellään nuortenmielikuvia etsivästä nuorisotyöstä. Kolmannessa alaluvussa käsitellään etsivän nuorisotyön työntekijöiden kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä. Tuloksissa ei ole tutkijan omaa tulkintaa vaan ne esitetään suoraan täytetyistä kyselylomakkeista sekä litteroidusta haastatteluaineistosta. Tutkimustuloksia tukee, suorat lainaukset nuorten kyselylomakkeista sekä työntekijöiden ryhmähaastattelusta.

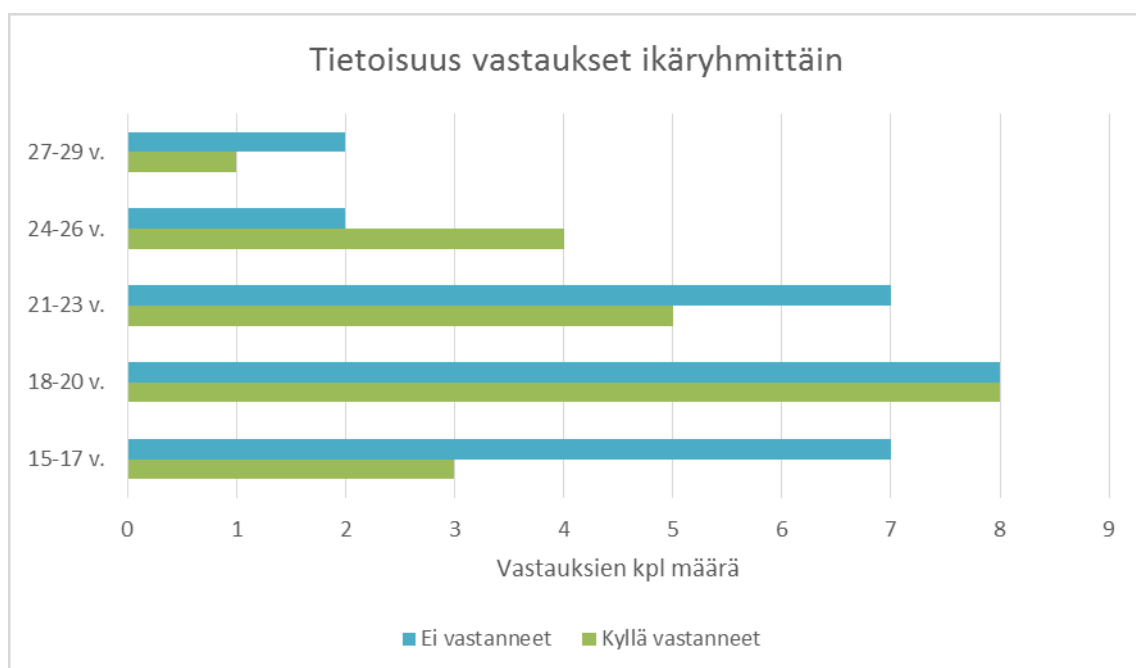
Opinnäytetyön kyselylomakkeeseen vastasi 50 nuorta. Kyselylomakkeen vastauksista kolmea ei voitu ottaa mukaan tuloksiin, sillä kaksi vastaajista asui eri paikkakunnalla ja yksi vastaajista oli ylittänyt 30 vuoden iän. Näiden kolmen vastaajan vastauksia ei ole laskettu eikä analysoitu mukaan aineiston tuloksiin. Kyselylomakkeeseen pyydetyistä vastaajista vain neljä kieltäytyi vastaamasta. Kyselylomakkeeseen vastanneet nuoret olivat iältään 15—29-vuotiaita. Kuvio 1 kuvastaa vastanneiden nuorten ikäjakaumaa. Työntekijöiden ryhmähaastatteluun osallistui kolme Hämeenlinnan kaupungin etsivän nuorisotyön työntekijää.

Kuvio 1. Kyselylomakkeeseen vastanneiden nuorten ikäjakauma

8.1 Nuorten tietoisuus etsivästä nuorisotyöstä

Opinnäytetyön kyselylomakkeeseen vastanneista 47 nuoresta 21 vastasi tietävänsä mitä etsivä nuorisotyö on. Kuvio 2 kuvaa vastanneiden tietoisuutta ikäryhmittäin esitettyinä. Jokaisessa jaetussa ikäryhmässä on nuoria, jotka eivät tiedä mitä etsivä nuorisotyö on.

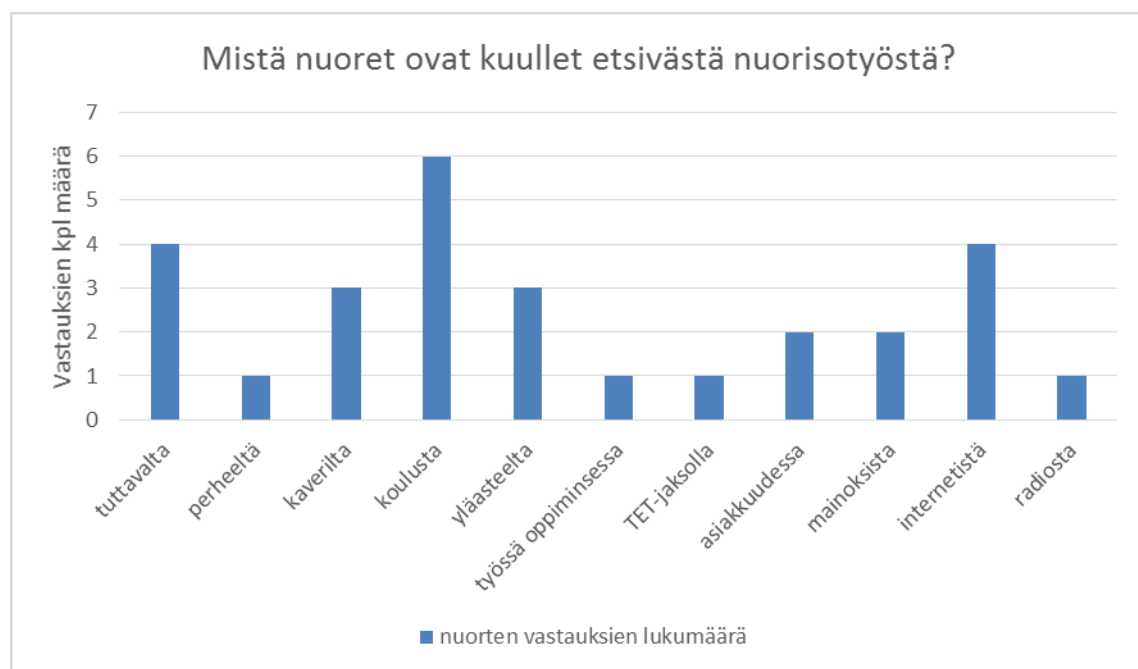
Kuvio 2. Kyselylomakkeeseen vastanneiden nuorten tietoisuus etsivästä nuorisotyöstä ikäryhmittäin

Vastaajat, jotka vastasivat tietävänsä, mitä etsivä nuorisotyö on, kertoivat kuulleensa etsivästä nuorisotyöstä erilaisin tavoin. Yksittäinen vastaaja sai vastata useammalla eri tavalla. Vastanneista nuorista seitsemän vastasi kuulleensa etsivästä nuorisotyöstä tutuilta, perheeltä tai kavereilta. Vastaajista yhdeksän kertoi kuulleensa etsivästä nuorisotyöstä koulussa ja heistä kolme tarkensi tiedon välittyneen yläasteen aikana. Kaksi vastaajaa kertoi tutustuneensa etsivään nuorisotyöhön koulun kautta työssäoppimisessa tai työelämään tutustumisjakson aikana. Alla on kaksi esimerkkiä kouluun liittyvistä vastauksista.

Yläasteella, nuorisopalveluilla työssäoppimisesta.

Koulussa yläasteen aikana.

Nuorista seitsemän vastasi kuulleensa etsivästä nuorisotyöstä mainoksien, radion ja internetin kautta. Heistä neljä kertoi saaneensa informaation internetistä. Kaksi vastaajaa kertoivat olleensa asiakassuhteessa etsivään nuorisotyöhön ja tietävänsä sen takia, mitä etsivä nuorisotyö on. Kuvio 3 kuvastaa kaikkia nuorten vastaamia vaihtoehtoja.

Kuvio 3. Paikat, joista nuoret vastasivat kyselylomakkeessa kuulleensa etsivästä nuorisotyöstä

8.2 Nuorten mielikuvat etsivästä nuorisotyöstä

Tässä tutkimustuloksien aluvussa keskitytään nuorten mielikuviin etsivästä nuorisotyöstä. Tutkimustulokset mielikuvista on jaettu kahteen ryhmään sen mukaan, vastasivatko nuoret tietävänsä, mitä etsivä nuorisotyö on vai ei. Nuorilta kysyttiin kyselylomakkeessa, millainen mielikuva heillä

on etsivästä nuorisotyöstä ja heitä pyydettiin kuvailemaan, omin sanoin mitä etsivä nuorisotyö heidän mielestään on.

Nuoret, jotka vastasivat tietävänsä, mitä etsivä nuorisotyö on, kuvailevat etsivää nuorisotyötä apua tarvitsevien nuorten etsimiseksi. Kyselylomakkeista ilmenee, että nuoret kuvailevat etsivän nuorisotyön kohdistuvan syrjäytyneisiin nuoriin. Nuoret mieltävät etsivän nuorisotyön lisäksi auttavan syrjäytymisvaarassa olevia nuoria. Vastanneet nuoret mieltävät etsivän nuorisotyön olevan se taho, joka etsii nämä syrjäytyneet sekä syrjäytymisvaarassa olevat nuoret.

Se etsii syrjäytyneitä nuoria aikuisia, jotka tarvitsevat apua.

Etsivä nuorisotyö etsii syrjäytymisvaarassa olevia nuoria ja auttaa heitä.

Toisena vahvana piirteenä esiin nuorten vastauksista nousee auttaminen. Nuoret kokevat etsivän nuorisotyön työntekijöiden auttavan koulu- ja työpaikan saannissa nuoria, joilla niitä ei ole. Nuorten mielikuvissa etsivä nuorisotyö auttaa nuoria erilaisissa elämään liittyvissä asioissa. Yksi nuorista kuvailee etsivän nuorisotyön auttamiskenttää laajaksi. Toinen nuori toteaa etsivän nuorisotyön olevan auttavana tahona päätösten teossa. Nuoret siis mieltävät etsivän nuorisotyön olevan taho, joka antaa apua ja opastusta nuorille, jotka sitä tarvitsevat.

Auttavat nuoria, joilla ei ole hajua tulevaisuudesta. Auttavat arjen kompastuskivissä. Auttavat itsenäistymisessä.

Auttavat nuoria tekemään päätöksiä? Ylipäättään auttaa nuoria, joilla on vaikeuksia?

Muutama nuorista halusi korostaa vastauksissaan pitävänsä etsivää nuorisotyötä tärkeänä. Yksi vastanneista ei osannut kuvailla etsivää nuorisotyötä tarkasti, mutta pohti työn olevan jollain tavalla empaattista työtä. Osa nuorista, jotka vastasivat tietävänsä, mitä etsivä nuorisotyö on, kokevat mielikuvissaan etsivän nuorisotyön ennaltaehkäisevänä työnä. Nuoret kuvaavat etsivän nuorisotyön pitävän huolta, etteivät nuoret jäisi kotiin yläasteen jälkeen.

Mielestäni etsivä nuorisotyö on ennakoivaa työtä. Siinä pyritään ehkäistä ongelmia jo ennen niiden syntymistä.

Ne pitää huolta, ettei nuoret lopeta jatkokouluttautumista ja syrjäydy jäämällä vain kotiin yläasteen jälkeen.

Toisaalta tutkimustuloksissa on myös poikkeavia mielikuvia, vaikka vastaajat vastasivatkin tietävänsä, mitä etsivä nuorisotyö on. Eräs nuorista kertoi mielikuvaansa etsivästä nuorisotyöstä kuuluvan pelkästään tikkareiden

jakaminen. Yhdellä vastanneella nuorella oli etsivästä nuorisotyöstä negatiivisempi mielikuva. Hän mainitsee esimerkissään NEET-lyhenteen, joka muodostuu englannin kielen sanoista Not in Employment, Education or Training. Suomennettu tämä lyhenne tarkoittaa nuorta, joka kuuluu työelämän tai opiskelun ulkopuolella olevaan väestöryhmään.

Vanhat naiset hakevat kotoa asuvia NEET-nuoria ja koettavat pakottaa heitä ottamaan vastuuta elämästään. En usko, että nuorten yksityisyyden loukkaaminen edesauttaa tätä päämäärää.

Tutkimusaineistosta vastanneista nuorista 26 vastasi, ettei tiedä mitä etsivä nuorisotyö on. Myös heidän mielikuviansa etsivästä nuorisotyöstä liittyi vahvasti nuorten etsiminen. Useampi vastaajista kuvaa etsivän nuorisotyön etsivän apua tarvitsevia nuoria ja tarjoavan apua heille tarvittaessa. Nuorten mielikuvista nousee esille myös nuorten työllistymisen avustaminen. Etsivän nuorisotyön mielletään etsivän nuorten lisäksi nuorille työpaikkoja. Yksi nuorista vastaa etsivän nuorisotyön auttavan nuoria pääsemään työelämään ja kuvailee etsivän nuorisotyön olevan kuin vapaaehtoistyötä, mutta erityisesti nuorille suunnattua. Kyseinen vastaus oli tutkimusaineiston ainoa, jossa etsivään nuorisotyöhön yhdistetään vapaaehtoistyö. Etsivän nuorisotyön uskotaan etsivän myös nuorille erilaisia harrastuksia. Yksi vastanneista mieltää etsivän nuorisotyön työksi, joka auttaa nuoria sopeutumaan yhteiskuntaan.

Ne etsivät avun tarpeessa olevia nuoria.

Etsivä nuorisotyö etsii kohde ”yleisöä” erilaisista lähteistä kuten kouluista ja erilaisista tapahtumista.

Etsivät nuorille töitä.

Nuorten vastauksista käy ilmi, että moni vastaajista yhdistää etsivän nuorisotyön kouluun sekä nuorisotyöhön. Etsivän nuorisotyön kuvaillaan olevan nuorisotyön uusi muoto, jossa nuoria autetaan. Yksi vastaajista kuvailleen etsivän nuorisotyön työntekijöitä seuraavin sanoin:

Kai ne auttaa nuoria koulussa kuraattoreiden lisäksi.

Tutkimusaineistosta selviää, ettei kaikilla vastanneilla ole mielikuvaa etsivästä nuorisotyöstä. Vain yksi vastanneista nuorista jätti vastaamatta kysymykseen etsivän nuorisotyön mielikuvasta. Tutkimusaineistosta nousee esille eriäviäkin mielikuvia. Eräs vastaajista arvelee, että etsivät työntekijät etsivät karkuun lähteneitä nuoria. Toinen kommentoi asuneensa aikaisemmin eri paikkakunnalla, jossa hän ei ole kuullut etsivästä nuorisotyöstä.

Ne varmaan etsii nuoria, jos ne on karkuteillä (esim. kotoa).

Oon asunut xx kaupungissa, siellä ei olla kuultu asiasta edes.

8.3 Työntekijöiden kokemukset etsivästä nuorisotyöstä

Työntekijät kokevat etsivän nuorisotyön olevan nuorille suunnattua apua. He kertoivat auttamisen olevan konkreettisesti esimerkiksi erilaisissa asiointiasioissa auttamista tai palveluista kertomista ja niihin ohjeistamista. Nuorten kanssa selvitetään yhdessä niitä asioita mitkä nuoresta itsestä tuntuvat tärkeälle. Työntekijät kertovat auttavan nuoria yksinkertaisella tavalla, he kuuntelevat nuoria erilaisissa tilanteissa.

Jos ei tiedä mihin ottaa yhteyttä jonkun asian kanssa, niin ainakin meihin sitten kannattaa ottaa yhteyttä, niin selvittelään.

Mikäli joku asia askarruttaa mieltä, etsivän nuorisotyön työntekijän kanssa voi tulla juttelemaan mistä vaan asiasta.

Hämeenlinnan etsivä nuorisotyö tekee tällä hetkellä yksilötyötä, kenttätyötä sekä vaikuttamistyötä. Työntekijät kuvailevat yksilötyön olevan tarkoitettu niille nuorille, jotka ottavat itse yhteyttä etsivään nuorisotyöhön. Yksilötyöhön kuuluu myös ne nuoret, jotka tulevat lain mukaisilla ilmoituksille etsivään nuorisotyöhön. Työntekijät kertovat haastattelussa, että kenttätyö on Hämeenlinnassa keskustan alueella saatavilla olemista eli läsnäoloa. Kenttätyö on Hämeenlinnan etsivässä nuorisotyössä kehittämisvaiheessa, eivätkä työntekijät ole vielä kentällä itse ottaneet nuoriin aktiivisesti kontaktia. Kenttätyöhön voi mahdollisesti jatkossa kuulua esimerkiksi kotikäyntejä. Yksilötyö ja kenttätyö ovat etsivän nuorisotyön kaksi eri tavoittamisen menetelmää. Kenttätyössä tavoitetaan nuoria julkisilla paikoilla, kun taas yksilötyössä ollaan nuorien kanssa suoraan yhteydessä. Nuorten tavoittamisen jälkeen asiakastyö on molemmissa periaatteessa samanlaista. Vaikuttamistyössä etsivät nuorisotyöntekijät keräävät nuorten elämästä tietoa ja pyrkivät vaikuttamaan nuorten asioihin.

Sitä tietoa mitä tässä saadaan nuorten elämästä ja niistä haasteista mitä heillä on, [...] kerätään ja viedään sitä eteenpäin. Yritetään myös vaikuttaa niihin syihin myös rakenteellisella tasolla.

Työntekijät kertovat etsivän nuorisotyön olevan tarkoitettu palveluiden ulkopuolella oleville nuorille sekä niille nuorille, jotka kokevat tarvitsevansa työntekijää rinnallensa. Hämeenlinnassa suurin osa etsivän nuorisotyön asiakkaista on 18—23-vuotiaita nuoria eikä alaikäisiä tai lähellä 29 ikävuotta olevia nuoria juuri ole paljon asiakkuuksissa. Kysyttäessä minkä ikäisille etsivä nuorisotyö on tarkoitettu, he kertovat sen olevan suunnattu kaikille alle 29-vuotiaille, mutta kertovat etsivän nuorisotyön koettavan ta-

voittaa Hämeenlinnassa pääsääntöisesti 16–29-vuotiaita nuoria. Kenttätöiden kehittyessä, työntekijät arvelevat myös tavoittavansa aiempaa enemmän alaikäisiä nuoria.

Etsivä nuorisotyö saa lain määräämällä tavalla ilmoituksia nuorista, jotka ovat esimerkiksi keskeyttäneet toisen asteen koulun tai siviilipalveluksen. Kouluilla ja siviilipalvelukeskuksella on velvollisuus ilmoittaa näistä nuorista etsivälle nuorisotyölle. Etsivät saavat yksittäisiä ilmoituksia nuorista, jotka eivät ole sijoittuneet jatko-opintoihin peruskoulun jälkeen. Työntekijät kertovat ilmoituksia tulleen aiemmin paljon erilaisista palveluista kuten sosiaalipalveluista ja TE-palveluista, mutta Hämeenlinnan etsivässä nuorisotyössä tapahtuneen toimintamuutoksen jälkeen työtä on painotettu enemmän niihin nuoriin, joita muut palvelut eivät ole vielä tavoittaneet. Suurin osa ilmoituksista, tulee nuorten omalla yhteydenotolla. Myös vanhemmat ilmoittavat huolissaan heidän nuoristaan, mutta heidän yhteydenotonsa jälkeen varmistetaan, että nuori on itse tietoinen yhteydenotosta ja halukas yhteistyöhön etsivän kanssa.

Yhteisiä piirteitä kysyttäessä työntekijät kuvailivat, minkälaisia nuoria heillä on asiakkaana. Työntekijät kertovat, että heidän kanssa tekemisissä olevilla nuorilla on usein koulu tai useampikin koulutus keskeytynyt. Nuorilla on usein rahallisia ongelmia ja ne ovatkin yleinen syy nuorten yhteydenottoihin. Nuoret eivät välttämättä tiedä miten kuluttaisivat aikaa päivisin tai mitkä asiat heitä voisi kiinnostaa.

Sellaisia, jotka ei ole opiskelemissa eikä töissä, et niillä ei ole päivisin mitään tekemistä.

Jonkun verran on niitä sellaisia kotiin jumiutuneita nuoria, jotka vaan elää siellä kotona omassa huoneessaan, vaikka ehkä ikä on jo 20 plus. Jotka sitten pohtivat miten sitä lähtisi eteenpäin.

Nuorten etsiminen ja kohtaaminen ovat työntekijöiden mielestä etsivän nuorisotyön tärkeimpiä tehtäviä. Etsivässä nuorisotyössä tapa kohdata nuori on erilainen kuin muilla palveluilla. Työntekijät toivovat, että kohtamisesta jää hyvä kokemus nuorelle, eivätkä he tuomitse nuoria. Työntekijät ottavat esille myös yhteiskunnallisen vaikuttamisen. He kokevat vaikuttamistyön tärkeäksi, sillä he pääsevät lähellä nuorten elämää.

Mun mielestä etsivässä työssä tärkeä osa on se etsiminen. Se pitäisi olla se meidän erityisosaaminen tavallaan mitä muut palvelut ei tee.

-- sellainen mitä ei pitäisi unohtaa, ettei liikaa keskityttäisi pelkästään siihen auttamistyöhön vaan siinä on myös tämä yhteiskunnallinen vaikuttaminen.

-- tämän työn tärkein tehtävä on myös tuottaa sitä tietoa nuorten elinolosta eteenpäin, koska me nähdään se.

Työntekijöiden keskustellessa niistä työnominaisuuksista, joita he haluavat korostaa, nousee esille vahvasti työn tärkeimmiksi tehtäviksi nostetut aiheet. Korostettavaksi työn ominaisuudeksi nostetaan lisäksi se, että työntekijät ovat nuoren puolella. Työntekijät eivät ole pakottamassa nuoria mihinkään tai narauttamassa mistään. Hämeenlinnan etsivässä nuorisotyössä korostetaan nuoren vapaaehtoisuutta asiakassuhteessa. Työ on haastateltavien mukaan nuorelle vapaaehtoista ja perustuu siihen, mitä nuori itse haluaa. Etsivä nuorisotyö korostaa nuorten itsemääräämisoikeuden kunnioittamista ja heidän kanssaan työskennellessään nuori itse saa oikeasti päättää asioista.

Mä haluaisin korostaa just sitä etsimistä ja sitä tiedon tuottamista. Ne on ehkä niitä mitkä vähiten näkyy tai niitä ei tiedosteta. Ihmiset tietävät paremmin sen palvelunohjauspuolen ja semmoisen vähän niin kuin tukihenkilönä toimimisen.

Sen etsimisen kautta tapa kohdata se nuori, on mun mielestä monesti erilainen kuin monella muulla taholla. Kun me etsitään nuorta, me mennään sinne missä ne nuoret ovat. Silloin me ollaan heidän reviirillään ja meidän täytyy myös kunnioittaa heitä ja lähestyä heitä sillä tavalla, että he kokevat sen miellyttäväksi.

Ryhmähaastattelussa keskusteltiin etsivän nuorisotyön tarpeellisuudesta. Etsivät nuorisotyöntekijät kokevat etsivän nuorisotyön tarpeelliseksi. He ovat saaneet tarpeellisuudesta viestiä myös nuorilta. Työntekijät korostavat ajan antamisen merkitystä nuoria kohdatessa. Etsivän nuorisotyön työntekijät toivovat, että muutkin palvelut kohtaisivat nuoria ajan kanssa.

Tarvetta ois enemmän mihin pystytään vastaamaan.

Nuoriltakin tulee sellaista viestiä, et ne kaipaavat työntekijää, jolla olisi oikeasti aikaa.

Aina ei tarvitsisi hoitaa jotain juttua vaan, että olisi niitä työntekijöitä, joilla on aikaa heille. Ettei nuorten kanssa toimiminen olisi niin sellaista asiapainotteista ja eteenpäin menemistä välttämättä. Nuorilla ei välttämättä ole lähipiirissä sellaisia aikuisia myöskään.

Kohtaaminen ei saisi olla etsivän nuorisotyön erityisosaaminen eikä ajan antaminen nuorille, vaan sen pitäisi olla kyllä joka paikassa näin.

Työntekijät saavat Hämeenlinnan alueelta viestiä, että esimerkiksi lähiöihin tarvittaisiin etsivää nuorisotyötä. Etsivän nuorisotyön lisäksi etsivä työ ilman ikärajoja olisi tarpeellista. Tällä hetkellä etsivä nuorisotyö pystyy kenttätyössä ottamaan haltuun vain keskustan alueen, mutta sielläkin olisi työntekijöiden kokemuksen mukaan tarvetta etsivälle työlle esimerkiksi vanhusten ja perheiden parissa. Työntekijät ovat huomanneet työssään, että nuorilla on paljon väärinymmärryksiä. He eivät mahdollisesti osaa ottaa yhteyttä palveluihin, tiedä miten sinne pääsee tai mitä siellä tapahtuu. Työntekijät kuvailevat palveluiden olevan oikeasti aika vaikeasti saavutettavia nuorille. Nuoria on kuitenkin helppo auttaa tällaisissa asioissa.

Etsivä nuorisotyö ohjaa nuoria Hämeenlinnassa esimerkiksi TE-palveluihin, sosiaalitoimen palveluihin, terveydenhuoltopalveluihin sekä diakonian velkaneuvontaan. Työntekijät auttavat nuoria löytämään oikeita palveluita esimerkiksi työkokeiluun, työpajoihin raha- ja tukiasioihin, päihteisiin ja asumiseen liittyen. Työntekijät auttavat nuoria myös tukihenkilön saamiseen.

-- jos se on nuoren tarve, sillä etsivä nuorisotyö ei ole tukihenkilötoimintaa.

Etsivät nuorisotyön työntekijät kertoivat haastattelussa omiin kokemuksiinsa pohjautuen, mitä kautta nuoret saavat heistä tietoa. Etsivä nuorisotyö lähettää kirjeet toisen asteen opinnot keskeyttäneille nuorille, joista koulut ovat ilmoittaneet etsivälle nuorisotyölle. Kirjeissä esitellään etsivän nuorisotyön toimintaa. Etsivä nuorisotyö on ollut vuoden 2013 syksystä lähtien mukana armeijan kutsunnoissa Hämeenlinnassa, joissa he esittelevät toimintaansa kaikille kutsuntoihin osallistuville nuorille. Etsivä nuorisotyö osallistuu 9.-luokkalaisille järjestettäviin Askelmiin, jossa he kertovat toiminnastaan nuorille tulevaisuutta ajatellen. Työntekijät arvelevat, että aika moni nuori on nähnyt etsivän nuorisotyön mainoksia. He ovat jakaneet mainoksia esimerkiksi kouluilla ja osallistuneet erilaisiin tapahtumiin Hämeenlinnassa. Tietoa Hämeenlinnan etsivästä nuorisotyöstä nuoret saavat internetistä.

-- googlettamalla netistä, Facebookista, somen muista kanavista, yhteistyötahoilta --.

Etsivää nuorisotyötä mainostetaan myös Hämeenlinnan kaupungin sivuilla. Etsivästä nuorisotyöstä on ollut aikaisempina vuosina juttuja paikallislehdissä, mutta tämän tyyppiset jutut saavuttavat mahdollisesti enemmänkin nuorten vanhempia ja aikuisia.

Työntekijät arvelevat, että nuoret eivät välttämättä tiedä, mitä etsivä nuorisotyö on. He arvelevat nuorten ajattelevan etsivää työtä auttamisena ja toivovat nuorten mielikuvien olevan positiivisia.

Aika vähän nuoret tietää, koska kysyn usein siltä nuorelta ketä mä tapaan, et tiedäks sä mistä etsivässä nuorisotyössä on kyse. Aika harvoin nuoret sanoo joo tai et ovat kuulleet. Kyllä me aika alusta lähdetään siinä tapaamiskohdassa eli kerrotaan, mistä tässä on kyse.

Toivon et se mielikuva ei ole sellainen, että me ollaan semmoisia jotka soittaa, patistelee ja pakottaa. Että me ollaan semmoisia vähän niin kuin viranomaisten käytyreitä, mutta en tiedä. Kyllähän sellainenkin mielikuva voi olla.

Kenttätyön vakiinnuttaminen voisi työntekijöiden mielestä tuoda tunnettavuutta etsivälle nuorisotyölle nuorten keskuuteen. Nuorten tietoisuutta etsivästä nuorisotyöstä voisi lisätä näkymällä nuorten keskuudessa sekä puskaradion kautta. Työntekijät toteavat sen olevan paras, mutta hitain keino, sillä puskaradio ei tavoita suuria massoja. Työntekijät käyttävät etsivässä nuorisotyössä sosiaalista mediaa ja ovat luoneet eri sovelluksiin profiileja Hämeenlinnan etsivän nuorisotyön alle. Nuoret voivat tutustua etsivään nuorisotyöhön sosiaalisessa mediassa. Työntekijät kertovat luovansa rentoa kuvaa etsivästä nuorisotyöstä sosiaalisessa mediassa.

-- me näyttää siellä somessa missä nuoret myöskin on. Sieltä saa jonkinlaista käsitystä millaisia tyyppejä me ollaan.

-- ei olla kalkkiksia, mennään huumori edellä ja ollaan nuorten tyyllillä.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa esitellään tuloksista tehdyt johtopäätökset. Kuten luvussa viisi todetaan, opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millaisia mielikuvia nuorilla on etsivästä nuorisotyöstä ja miten nämä mielikuvat kohtaavat etsivän nuorisotyön työntekijöiden kokemukseen etsivästä nuorisotyöstä. Lisäksi tavoitteena oli selvittää, mistä nuoret ovat kuulleet etsivästä nuorisotyöstä. Tämän tutkimuksen tutkimustuloksia ja niistä tehtyjä johtopäätöksiä ei voida yleistää, sillä ne esittävät vain tutkimukseen osallistuneiden mielikuvia ja Hämeenlinnan kaupungin etsivien nuorisotyöntekijöiden kokemuksia. Luvussa esitellään tutkimuksen merkittävimmät johtopäätökset teorian valossa.

9.1 Nuorten tietoisuus etsivästä nuorisotyöstä

Tutkimukseen osallistuneista nuorista 55 % vastasi, etteivät he tiedä mitä etsivä nuorisotyö on. Kyllä ja ei vastauksia esiintyy jokaisessa ikäryhmässä, joten tämän tutkimuksen otannassa ikä ei ole määrittelevänä tekijänä mittaessa nuorten tietoisuutta etsivästä nuorisotyöstä. Etsivät nuorisotyöntekijät arvelivat, että nuoret eivät tietäisi mitä etsivä nuorisotyö on, joten he olivat puoliksi oikeassa.

Nuoret kertoivat kuulleensa etsivästä nuorisotyöstä niistä paikoista, joista työntekijät arvelivatkin nuorten saavan heistä tietoa. Nuoret ovat kuulleet etsivästä nuorisotyöstä kouluissa, joissa etsivät nuorisotyöntekijät ovat käyneet esittäytymässä ja kertomassa työstään. Nuoret ovat huomanneet etsivän nuorisotyön mainoksia ja osa nuorista on hakenut heistä tietoa internetistä. Useampi tutkimukseen osallistuneista nuorista kertoo kuulleensa etsivästä nuorisotyöstä tuttavilta, perheeltä ja kavereilta. Näissä tapauksissa etsivän nuorisotyön mainitsema puskaradio on toiminut. Alasen ja Kotkavuoren (2014, 14) mukaan nykyään etsivään nuorisotyöhön ohjautuu nuoria vanhempien ja nuorten yhteydenottojen kautta. Osa on kuullut etsivästä nuorisotyötä mediasta ja he ottavat sen perusteella yhteyttä työntekijöihin.

Tutkimukseen osallistuneet nuoret eivät kertoneet saaneensa tietoa etsivästä nuorisotyöstä kutsunnoissa. Kuitenkin kaikki vuoden 2013 jälkeen kutsuntoihin osallistuneet nuoret miehet ovat olleet kutsunnoissa etsivän nuorisotyön työntekijöiden kanssa. Muitakaan tapahtumia, joissa etsivä nuorisotyö on ollut mukana, ei vastauksissa mainita. Myöskään Hämeenlinnan etsivän nuorisotyön sosiaalisen median kanavia ei vastauksissa erikseen mainita.

Työntekijät pohtivat, että nuorten tietoisuutta etsivästä nuorisotyöstä voisi lisätä käyttämällä enemmän sosiaalista mediaa työn markkinoinnissa

ja liikkumalla enemmän nuorten parissa. Kenttätyön kehittyminen mahdollistaa työntekijöiden mukaan nuorten keskuudessa näkymisen. Työntekijät eivät voi vaikuttaa siihen kertovatko nuoret kokemuksistaan etsivästä nuorisotyöstä muille. He voivat kuitenkin rohkaista nuoria jakamaan kokemuksiaan, sillä he itsekin toteavat niin sanotun puskaradion olevan paras keino lisätä etsivän nuorisotyön tunnettavuutta nuorten keskuudessa.

9.2 Mielikuvien ja kokemuksen kohtaavuus

Nuorten, jotka vastasivat tietävänsä, mitä etsivä nuorisotyö on, vastauksista nousi esiin kolme pääteemaa. Nämä pääteemat eli etsiminen, auttaminen ja työn saannin avustaminen löytyvät myös niiden nuorten vastauksista, jotka kertoivat, etteivät he tiedä mitä etsivä nuorisotyö on. Molemista ryhmistä nousi esiin mielikuvia, jotka vastaavat etsivien nuorisotyöntekijöiden kokemuksia työn luonteesta.

Nuoret ja työntekijät korostivat mielikuvissaan ja kokemuksissaan erityisesti nuorten etsimisen kuuluvan olennaisesti etsivään nuorisotyöhön. Kaartinen-Koutaniemi (2012, 99) kuvailee etsivän työn tarkoitukseksi löytää ne ihmiset, jotka ovat piilossa yhteiskunnalta. Etsivässä nuorisotyössä tämä tarkoittaa niiden nuorien löytämistä, jotka eivät ole työelämässä tai opinnoissa. Alanen ja Kotkavuori (2014, 10) korostavat keskeisimmäksi työksi etsivässä nuorisotyössä löytää tuen ja hoidon ulkopuolella olevia nuoria ja saattaa heitä takaisin avun piiriin sekä tukea näitä nuoria sitoutumaan palveluihin, joita he tarvitsevat. Etsivässä työssä työntekijät konkreettisesti menevät sinne, missä työllä tavoitettavat ihmiset ovat (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 23). Tässä mielessä etsivä nuorisotyö on sananmukaisesti etsivää työtä.

Opinnäytetyöhön osallistuneet etsivät nuorisotyöntekijät kokevat työn olevan nuorten auttamista. Vastanneiden nuorten mielikuvista käy myös ilmi, että nuoret mieltävät etsivän nuorisotyön työksi, jonka tarkoitus on auttaa nuoria. Työntekijät kuvailevat auttavansa nuoria löytämään heille oikeita palveluja ja selvittelevänsä nuorten kanssa niitä asioita, mitkä tuntuvat nuorista tärkeältä. Alasen ja Kotkavuoren (2014, 18) mukaan etsivän nuorisotyön tavoitteena nuoren kanssa voi olla esimerkiksi sosiaalietuuksiin ja taloudelliseen tilanteeseen liittyvien asioiden selvittäminen ja asuntojen etsiminen. Nuoret kuvasivat mielikuvissaan etsivien nuorisotyöntekijöiden auttavan nuoria löytämään työpaikkoja. Vuonna 2016 Kanta-Hämeen etsivissä nuorisotöissä 7,62 % etsivän nuorisotyön asiakkaista ohjattiin työelämään. Huomattavasti enemmän etsivät nuorisotyöntekijät ohjasivat Kanta-Hämeessä samana vuonna nuoria TE- palveluiden piiriin esimerkiksi työttömäksi työnhakijaksi, työpajatoimintaan tai muihin työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin. (Suomen nuorisotyön tilastot, n.d.)

Alanen ja Kotkavuori (2014, 18, 33) toteavat etsivän nuorisotyöntekijän pyrkivän auttamaan nuorta antamalla nuorelle tukea parhaansa mukaan

ja löytämällä nuorelle sopivia palveluita. Etsivän nuorisotyön auttamistoinnin yksi keskeisimmistä päämääristä on nuoren toimijuuden vahvistaminen. Alanen ja Kotkavuori (2014, 27) muistuttavat, että nuorilla ei useinkaan ole ongelmaa nimetä, mitkä asiat olisi heille hyväksi, mutta heillä ei välttämättä ole voimavaroja lähteä tavoittelemaan erilaista tulevaisuutta. Etsivä työ saattaa asiakkaat palveluille, jotka kuuluvat heille. Palveluiden ulkopuolella olevalla ihmisellä on yleensä hatarasti tietoa hänelle kuuluvista oikeuksista. Etsivän työn tarkoitus onkin tuottaa informaatiota ja palveluita ihmisille, jotka ovat ulkopuolisia palveluista. Etsivä työ nähdäänkin jalkautuvana palvelunohjauksena, jossa työntekijät saattavat asiakkaita heille suunnattuihin palveluihin. (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 23.)

Osa nuorista kuvaili etsivää nuorisotyötä mielikuvissaan ennaltaehkäiseväksi työksi. Kaartinen-Koutaniemi (2012, 15) kuvaa etsivän työn olevan entistä enemmän ennaltaehkäisevää sekä ongelmia korjaavaa työtä. Hämeenlinnan etsivän nuorisotyön työntekijät pohtivat kehitteillä olevan kenttätyön saavuttavat paljon nuoria, joille etsivä työ toimii ennaltaehkäisevänä työskentelymallina.

Osassa vastauksista nuorten mielikuvat erosivat työntekijöiden kokemuksista. Yksi opinnäytetyöhön vastanneista nuorista arveli etsivän nuorisotyön karkuteillä kotoa olevia nuoria. Vaikka etsivä nuorisotyö etsiikin nuoria, ei kyse ole esimerkiksi ”hatkat ottaneiden” nuorten etsimisestä. Tällaista nuorta etsivä nuorisotyö voi kuitenkin auttaa muilla heidän työlleen ominaisilla tavoilla.

Eräs vastanneista nuorista kuvasi etsivän nuorisotyön olevan vastuuseen pakottamista ja yksityisyyttä loukkaavaa. Työntekijät itse korostivat, että he eivät pakota työssään nuoria mihinkään, mitä nuoret eivät itse halua. Alanen ja Kotkavuori (2014, 34) kuvaavat nuoren ja työntekijän olevan etsivässä nuorisotyössä tasavertaisia toimijoita, joilla on yhteinen, nuoren valitsema, päämäärä. Tasavertaisuus asiakassuhteessa perustuu juurikin nuoren vapaaehtoisuuteen etsivää nuorisotyötä koskien. Etsivässä nuorisotyössä työntekijän ja nuoren yhteistyö ei perustu valta-asemaan. Kaartinen-Koutaniemi (2012, 96) korostaa, ettei etsivän nuorisotyön työote ei ole holhoava tai kontrolloiva vaan asiakasta pyritään päinvastoin tukemaan oman tahtonsa löytämisessä. Alanen ja Kotkavuori (2014, 23) toteavat, ettei etsivä nuorisotyö ole vastaus kaikille nuorille. Mikäli nuori ei ole kiinnostunut tuesta, ei etsivä nuorisotyö ole hänelle oikea palvelu.

Työntekijät korostivat haastattelussaan juurikin nuoren kunnioittamista asiakassuhteessa sekä nuoren itsemääräämisoikeutta. Etsivä työ korostaa asiakkaan oikeutta tehdä omia valintoja elämässään. Ihmisen omanarvon tunne koostuu osaksi itsenäisestä päätöksentekokyvystä. Omien valintojen tekemisen kunnioitus ei tarkoita etsivässä työssä sitä, että aina tehtäisiin niin kuin asiakas haluaa. Tämä kunnioitus yksilön autonomiaa kohtaan tarkoittaa sitä, että työntekijät kunnioittavat asiakkaan näkemyksiä ja mielipiteitä, vaikka ne eriaisivätkin työntekijöiden omista. (Aalto, Huovinen,

Kauppinen & Mikkonen 2007, 18.) Koska etsivä työ kunnioittaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta, työssä ei pyritä muuttamaan asiakasta muokkamaan hänen elämäänsä työntekijän, työntekijän taustaorganisaation tai yhteiskunnan haluamaan suuntaan (Kaartinen-Koutaniemi 2012, 22).

Yhdessä nuorten vastaamassa mielikuvassa kuvaillaan etsivän nuorisotyön olevan vapaaehtoistyötä. Etsivät työntekijät kertovat kuitenkin vapaaehtoisuuden olevan asiakassuhteen toisessa päässä. Etsivä nuorisotyö on nuorille vapaaehtoista toimintaa, eikä toisinpäin. Nuoren vapaaehtoisuus osallistua etsivän nuorisotyön toimintaan lukee myös nuorisolaissa. Laki määrittelee etsivän nuorisotyön perustuvan nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. (Nuorisolaki 2016/1285 § 10.)

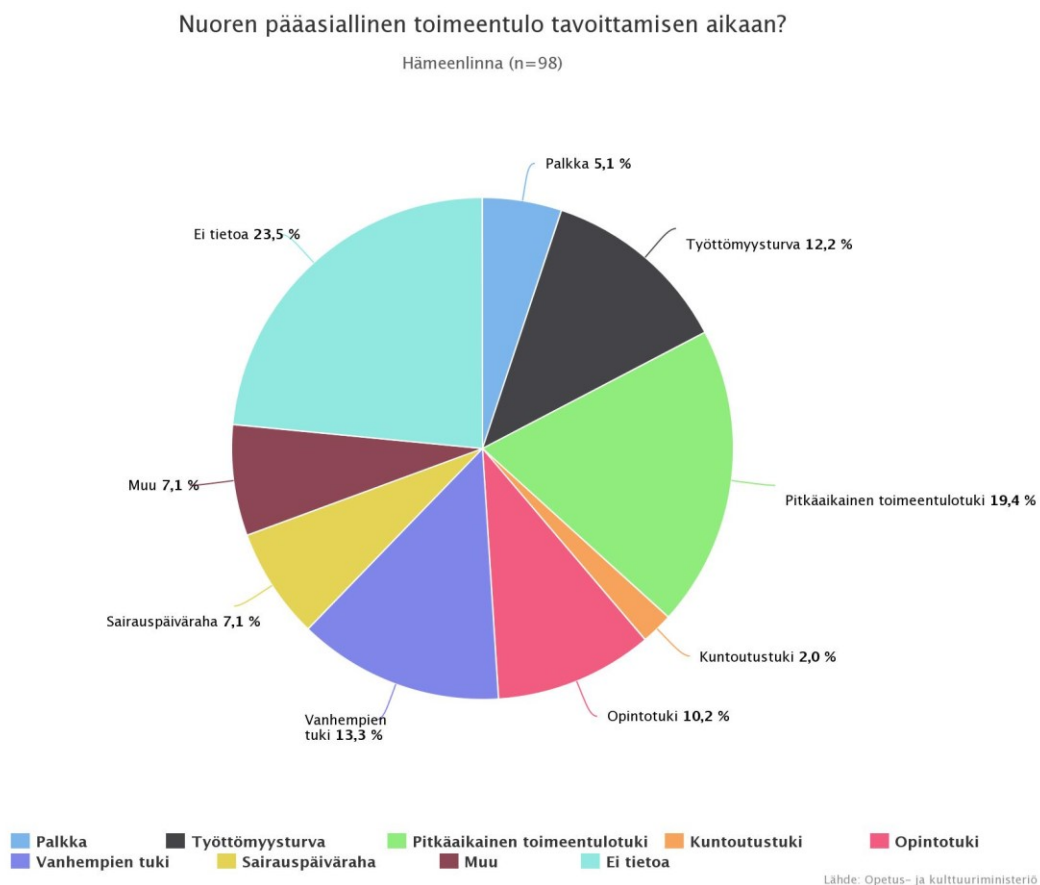
Haastatellut etsivän nuorisotyön työntekijät korostavat paljon työn vaikuttamispuolta. Opinnäytetyöhön osallistuneiden nuorten mielikuvissa tämä puoli ei näy. Alasen ja Kotkavuoren (2014, 17) mukaan etsivän nuorisotyön velvollisuus on työn tuoman tiedon jakaminen esimerkiksi kuntapäätäjille. Etsivillä nuorisotyöntekijöillä on syvä ymmärrys nuorten palvelujärjestelmän toiminnasta, sen puutteista ja nuorten tilanteesta paikallisesti. Päätäjille olisikin hyödyllistä ottaa tämä tieto vastaan ja kehittää sen avulla palveluita. Myös Kaartinen-Koutaniemi (2012, 99) linjaa, että etsivän työn velvollisuutena on tuoda tietoa takaisin järjestelmään niistä puutteista ja huomioista, mitä työntekijät ovat tehneet työssään. Etsivää työtä harjoittavalla organisaatioilla on asianajorooli, sillä heidän kuulemaansa, näkemäänsä ja oppimaansa tietoa tulee käyttää hyödyksi paikallisilla, kansallisilla ja kansainvälisillä tasoilla (Aalto, Huovinen, Kauppinen & Mikkonen 2007, 18).

Työntekijät korostavat etsivässä nuorisotyössä kohtaamisen tärkeyttä. Etsivässä työssä korostetaan asiakkaan oikeutta tulla kuulluksi ja ymmärretyksi. Työntekijöiden velvollisuus on käydä läpi asiakkaan elämäntilannetta yhdessä asiakkaan kanssa ja huomioida tähän kohtaamiseen liittyvä laajempi viitekehys. Etsivässä työssä luodaan asiakkaan kanssa näkemys erilaisista vaihtoehdoista, jotta asiakas pystyy itse tekemään omaan elämänsä ja tilanteeseensa sopivia ratkaisuja. (Aalto, Huovinen, Kauppinen & Mikkonen 2007, 18.) Kaartinen-Koutaniemi (2012, 24) kuvailee etsivän työn olevan matalan kynnyksen palvelua, jossa asiakas määrittelee millä tavalla ja milloin hän haluaa nähdä työntekijää. Etsivä työ toteutetaan asiakkaan reviirillä, joten siellä kohdataan myös asiakkaan ehdoilla. Tutkimukseen osallistuneet työntekijät toivoivat, että nuoret saisivat heidän kohtaamisestaan positiivisen kuvan kohdata heitä auttavia tahoja. Kaartinen-Koutaniemi (2012, 23) korostaakin, että kohdatuksi, kuulluksi ja ymmärretyksi tuleminen ovat etsivän työn asiakkaista merkityksellisiä seikkoja.

Nuoret käyttivät paljon mielikuvissaan sanaa syrjäytyminen. He kuvailivat etsivän nuorisotyön asiakkaiden olevan syrjäytyneitä ja etsivän nuorisotyön olevan suunnattu juurikin syrjäytyneille nuorille. Aaltosen, Bergin ja

Ikäheimon (2015, 13) määritelmänä syrjäytyneelle on henkilö, jolla ei ole peruskoulun jälkeistä koulutusta, joka ei käy töissä, ei ole suorittamassa varusmiespalvelusta tai ei hoida lapsia kotona. Etsivä nuorisotyö saa opinäytetyön alun tietopohjan kuvailemista tilanteista lain velvoittamat ilmoitukset nuorista, jotka esimerkiksi lopettavat koulun kesken. Tällöin voidaan mahdollisesti todeta, että tehdään töitä syrjäytymisvaarassa olevan nuoren kanssa. On kuitenkin tärkeää huomioida nuoren oma kokemus syrjäytymisestä. Aaltosen, Bergin ja Ikäheimon (2015, 13) mukaan nuori itse ei välttämättä koe itseään syrjäytyneeksi ja hänellä voi olla hyvät verkostot ja paljon muuta tekemistä elämässään.

Haastatellut etsivät nuorisotyöntekijät kuvailivat asiakkaiden olevan usein rahaongelmissa ja omaavan haasteita arjessa. Nuorisobarometrin (2015, 59–60) kyselyyn vastanneista nuorista 16 % vastasi olevansa köyhä. Vastausvaihtoehtoina olivat varakas, hyvin toimeentuleva, keskituloinen, heikosti toimeentuleva ja köyhä. Kyselyssä nuoret saattoivat vastata kysymykseen niin, että vastaaja vertasi omaa tilannettaan muiden tilanteeseen. Hämeenlinnan etsivän nuorisotyön vuonna 2015 tavoitettujen asiakkaiden toimeentulo koostui erilaisista tulonlähteistä (kuvio 4). Nuorista 19,4 % sai pitkäaikaista toimeentulotukea ja 12,2 % toimeentuloa työttömyysturvasta. (Suomen nuorisotyön tilastot n.d.)

Kuvio 4. Nuorten pääasiallinen toimeentulo tavoittamisen aikaan (Suomen nuorisotyön tilastot n.d.)

Opinnäytetyöhön vastanneiden nuorten vastaukset olivat hyvinkin samankaltaisia keskenään riippumatta siitä, vastasivatko nuoret tietävänsä, mitä etsivä nuorisotyö on vai ei. Kielteisesti kysymykseen vastanneiden nuorten vastauksista löytyi kuitenkin enemmän hajontaa. Molemmista ryhmistä kerrottiin mielikuvia, jotka vastaavat etsivien nuorisotyöntekijöiden kokemuksia työn luonteesta. Näistä molemmista ryhmistä nousi esiin myös mielikuvia, jotka eivät vastanneet työntekijöiden kokemusta. Näin ollen voidaan todeta, että osalla nuorista on erilainen mielikuva etsivästä nuorisotyöstä kuin mitä se Hämeenlinnassa on. Mielikuva voi olla hyvinkin samanlainen kuin etsivien nuorisotyöntekijöiden kokemus vaikka nuori ei tietäisikään varmasti mitä etsivä nuorisotyö on.

10 POHDINTA

Opinnäytetyö on monesta osa-alueesta koostuva prosessi. Tässä luvussa tarkastellaan tätä opinnäytetyön prosessia, sen sujuvuutta sekä prosessin aikana nousseita ajatuksia. Luvussa tarkastellaan tutkimustehtävän toteutumista ja esitetään mahdollisia jatkotutkimusaiheita sekä ehdotus jatko-toimenpiteeksi.

Päätös tehdä opinnäytetyö etsivästä nuorisotyöstä tapahtui opintojen toisena vuonna. Syksyllä 2016 opinnäytetyön aihe määriteltiin tarkemmaksi etsivien nuorisotyöntekijöiden avustuksella. Tutkijaa kiinnostavaksi aiheeksi valittiin nuorten mielikuvat ja etsivän nuorisotyön työntekijöiden kokemukset etsivästä nuorisotyöstä. Alkuvuodesta 2017 valmistui tutkimussuunnitelma, joka hyväksyttiin Hämeenlinnan kaupungin nuoriso- ja lastenkulttuuripalveluiden palvelupäälliköllä. Helmikuun puolessa välissä toteutettiin sekä nuorten kyselylomakkeen vastausten hankinta että työntekijöiden ryhmähaastattelu.

Opinnäytetyön tulokset vastaavat opinnäytetyön tutkimustehtävää. Opinnäytetyön tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset pysyivät samoina läpi opinnäytetyön prosessin. Opinnäytetyön aineistoa analysoidessa pohdittiin olisiko nuorilta pitänyt kysyä laajemmin koskien etsivää nuorisotyötä, mutta koska kyse oli nuorten mielikuvista, tutkimuksen aineisto oli sopiva. Kyselylomakkeeseen suunniteltiin alun perin monivalintakysymystä, jossa nuori saisi annetuista vaihtoehdoista valita sen tahon, jolta haluaisi mieluiten apua ongelmatilanteen sattuessa vastaan. Kysymys olisi kuitenkin laajentanut tutkimuksen tutkimustehtävää, joten kysymyksen rajaaminen pois tuntuu jälkikäteen hyvältä ratkaisulta. Etsivän nuorisotyön työntekijöiden haastatteluaineistosta tuli laaja ja siitä saatavia tuloksia voidaankin pitää Hämeenlinnan etsivän nuorisotyön toiminnan esittelynä.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että tutkimukseen osallistuneista nuorista 55 % prosenttia vastasi, etteivät he tiedä mitä etsivä nuorisotyö tarkoittaa. Nuoret vastasivat kuulleensa etsivästä nuorisotyöstä erilaisista paikoista,

mutta vastauksissa kuitenkin korostui koulun ja lähipiirin osuus. Nuoret eivät olleet tarkentaneet kuulleen etsivästä nuorisotyöstä sosiaalisesta mediasta, vaikka työntekijät ovatkin käyttäneet erilaisia sosiaalisen median kanavia. Merkittävänä huomiona voidaan pitää sitä, että nuorilla oli hyvin samankaltaisia mielikuvia keskenään. Tutkimukseen vastanneiden nuorten vastaukset jaettiin kahteen ryhmään sen perusteella, vastasivatko nuoret tietävänsä, mitä nuoriso työ on vai ei. Merkittäväksi huomioksi voidaan todeta se, että molemmista ryhmistä nousi esiin sekä työntekijöiden kokemusta myötäileviä että eriäviä mielikuvia.

Tässä tutkimuksessa todettiin, että osalla nuorista on erilainen mielikuva etsivästä nuorisotyöstä kuin mitä se Hämeenlinnassa on. Etsivän nuorisotyön tekijät arvelivat näin ilmenevän tutkimuksessa. Nuorten mielikuvat olivat osalla silti hyvinkin samanlaisia kuin etsivien nuorisotyöntekijöiden kokemukset. Tutkijan mielestä tulos kertoo siitä, että etsivä nuorisotyö nimenä kuvaa etsivän nuorisotyön menetelmää etsiä nuoria. Suurimmalla osalla vastanneista nuorista oli oikean suuntainen mielikuva etsivästä työstä. Vaikka kaikki nuoret eivät vastanneet tietävänsä, mitä etsivä nuorisotyö on, suurimmalla osalla tutkimukseen osallistuneista nuorista oli positiivinen mielikuva, jossa työtä luonnehdittiin nuoria auttavaksi työksi.

Jatkotutkimusaiheeksi ehdotan Hämeenlinnan etsivän nuorisotyön yhteistyötahojen mielikuvien tutkimista koskien etsivää nuorisotyötä. Aiemmat tutkimuksen luvussa esitellyssä Rantamäen ja Tikkakosken (2012) opinnäytetyöstä ilmenee, että yhteistyötahot eivät ole kovin tietoisia etsivän nuorisotyön peruslähtökohdista. Olisi mielenkiintoista tutkia onko Hämeenlinnan etsivän nuorisotyön yhteistyökumppaneilla työn toimintaa kohtaavat mielikuvat. Alasen ja Kotkavuoren (2014, 53) mukaan nuoren on helpompi siirtyä palvelusta toiseen, kun palvelut ovat helposti lähestyttävissä. Eri palveluiden välinen yhteistyö nousee tärkeään asemaan palvelusta toiseen siirryttäessä. Hämeenlinnan etsivän nuorisotyön ja yhteistyötahojen moniammatillista yhteistyötä olisi mielenkiintoista tutkia, sillä etsivään nuorisotyöhön kuuluu moniammatillinen yhteistyö kiinteästi. Hämeenlinnan etsivän nuorisotyön kenttätöiden vakiinnuttua olisi mielenkiintoista tutkia, onko nuorten tietoisuus etsivästä työstä kasvanut Hämeenlinnassa ja onko Hämeenlinnan etsivän nuorisotyön tunnettavuus lisääntynyt nuorten keskuudessa.

Tämän tutkimuksen tekemistä helpotti se, että etsivä nuorisotyö oli tutkijalle entuudestaan tuttu aihe. Tutkija oli perehtynyt jo entuudestaan etsivän nuorisotyön teoreettisiin lähtökohtiin ja hänellä oli käsitys Hämeenlinnan etsivän nuorisotyön toiminnasta. Tutkija pyrki kuitenkin tutkimuksen ajan siirtämään nämä ennakkokäsitykset sivuun, jotta tutkimus pysyy luotettavana ja etsivän työn kuvaus vastaa tutkimukseen osallistuneiden työntekijöiden haastattelun tuloksia.

Tutkija ehdottaa, että Hämeenlinnan etsivä nuorisotyö panostaa jatkotoimenpiteenä sosiaalisessa mediassa näkymiseen tunnettavuuden lisäämiseksi. Nuorten kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä olisi hyvä tuoda julki, jotta nuoret saisivat oikean mielikuvan etsivän nuorisotyön luonteesta. Tutkija ehdottaakin, että etsivä nuorisotyö yhdistäisi nämä kaksi teemaa toisiinsa ja toteuttaisi sosiaalisessa mediassa kampanjan, jossa esiteltäisiin etsivän nuorisotyön kanssa toimineiden nuorten kokemuksia.

Nuorten mielikuvia ja työntekijöiden kokemuksia oli mielenkiintoista tutkia, sillä tutkija on aidosti kiinnostunut etsivän nuorisotyön luonteesta sekä nuorten tietoisuudesta aiheeseen. Kaiken kaikkiaan opinnäytetyön tekeminen oli erittäin innovatiivista ja opettavaista. Tutkija kokee saaneensa laajan käsityksen etsivästä nuorisotyöstä ja kokee pystyvänsä käyttämään opinnäytetyön tuomaa osaamista hyödyksi jatkossa työelämässä. Tutkija kokee opinnäytetyön olevan hyödyksi myös Hämeenlinnan kaupungin etsivälle nuorisotyölle, sillä opinnäytetyön myötä heillä on käsitys nuorten tietoisuudesta koskien heidän työtään. Opinnäyte on hyödyksi myös muille kiinnostuneille tahoille kuten yhteistyötahoille, sillä se kuvailee Hämeenlinnan etsivän nuorisotyön luonnetta ja tehtävää.

LÄHTEET

Aaltonen S., Berg P. & Ikäheimo S. 2015. *Nuoret luukulla. Kolme näkökulmaa syrjäytymiseen ja nuorten asemaan palvelujärjestelmässä*. Verkkojulkaisu: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura.

Alanen O. & Kotkavuori A. 2014. *Välittämisen ammattilaiset*. Vamoksen käsikirja etsivään nuorisotyöhön. Helsingin Diakonissalaitos. Helsinki: Libris Oy.

Alasuutari P. 1999. *Laadullinen tutkimus*. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Clarkeburn H. & Mustajoki A. 2007. *Tutkijan arkipäivän etiikka*. Tallinna: Raamatutrükikoda.

Davis, J. & Hill, M. 2006. Introduction. Teoksesta E. Kay & M. Tisdall. *Children, young people and social inclusion: Participation for what?* Bristol: The Policy Press, 1–15.

EACEA (2013). EAYouth Social Exclusion and Lessons from Youth Work. *Evidence from literature and surveys*. Haettu 12.1.2017 osoitteesta http://eacea.ec.europa.eu/youth/tools/documents/social_exclusion_and_youth_work.pdf

Eskola J. & Suoranta J. 2008. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. 8. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hallituksen esitys Eduskunnalle (2010). Haettu 12.1.2017 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2010/20100001>

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2010. *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Gaudeamus.

Hirsjärvi S., Remes P. & Sajavaara P. 1997. *Tutki ja kirjoita*. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Hämeenlinnan etsivä nuorisotyö (2016). Etsivä nuorisotyö. Hämeenlinnan etsivän nuorisotyön esittely 9.3.2017, Hämeenlinnan etsivä nuorisotyö.

Isotalo, P. & Rigman, M. (2015). *Oma elämä näkyväksi. NäytönPaikkaneettipalvelu nuorten sosiaalisen vahvistumisen välineenä*. Tampere: Juvenes Print – Suomen yliopistopaino Oy.

Kaartinen-Koutaniemi, J. (2012). *Etsivässä työssä*. Helsinki: LK-kirjat/Lastenkeskus.

Kuula, M. (2011). *Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys*. Jyväskylä: Bookwell Oy.

Myllyniemi, S. (2014). Nuorisobarometri. Ihmisarvoinen nuoruus. Syrjintä ja syrjäytyminen. Haettu 8.3.2017 osoitteesta: https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2015/03/Nuorisobarometri_2014_web.pdf

Myllyniemi, S. (2015). Nuorisobarometri. Arjen jäljillä. Talous. Haettu 8.3.2017 osoitteesta: https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2016/01/Nuorisobarometri_2015_ISSUU.pdf

Nuorisolaki 2016/72. 27.1.2006. Finlex. Haettu 9.1.2017 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>

Opetus- ja kulttuuriministeriö (n.d.). Etsivä nuorisotyö. Haettu 9.1.2017 osoitteesta http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoitus/etsiva_nuorisoty/?lang=fi

Puuronen, A. (2014). *Etsivän katse. Etsivä nuorisotyö ammattina ja ammattialan kehittäminen. Näkökulmia käytännön työstä*. Verkkojulkaisu: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura

Rantamäki, K. & Tikkakoski, O. (2012). *Etsivä nuorisotyö Seinäjoella yhteistyötahojen näkökulmasta*. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Haettu 27.2.2017 osoitteesta https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/51320/Rantamaki_Kirsi.pdf?sequence=2

Rantanen, M. (2014). *Nuorten kokemuksia etsivästä nuorisotyöstä "Ensimmäistä kertaa tuntui, että oikeesti jotain kiinnosti mun asiat"*. Jyväskylän yliopisto. Pro gradu -tutkielma. Haettu 27.2.2017 osoitteesta <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/44334/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201409252867.pdf?sequence=1>

Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. (2005). *Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus*. Vantaa: Hansaprint Oy.

Sarajärvi, A & Tuomi, J. (2009). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Latvia: Livonia Print.

Suomen nuorisotyön tilastot (n.d.). Etsivä nuorisotyö. Haettu 27.2.2017 osoitteesta <http://www.nuorisotilastot.fi/#!/fi/kunta/Asukasluku/perus/choice-1/prosentit/whiteblue/Koko%20maa/Koko%20maa/table/Mit%C3%A4%20kautta%20taivitetut%20nuoret%20tulivat%20etsiv%C3%A4n%20nuorisoty%C3%B6n%20piiriin%3F/null/kunta/donut/%5B%5D>

Työ- ja elinkeinoministeriö (n.d.). Nuorisotakuu. Nuorisotakuu auttaa eteenpäin. Haettu 9.1.2017 osoitteesta <http://www.nuorisotakuu.fi/tieto-takuusta>

KYSELYLOMAKE NUORILLE

Kyselylomake

Kyselylomakkeesta ei voida tunnistaa vastaajaa. Vastaus tehdään anonyymisti. Vastaathan jokaiseen kysymykseen 😊

Vastaaja:

Ikä: _____

Asuinpaikkakunta: _____

1. Tiedätkö mitä etsivä nuorisotyö on?

__ kyllä, mistä/missä olet kuullut siitä?

__ en

2. Millainen mielikuva sinulla on etsivästä nuorisotyöstä? Kuvaile omin sanoin mitä etsivä nuorisotyö sinun mielestäsi on:

Kiitos vastauksestasi!

TYÖNTEKIJÖIDEN HAASTATELUN KYSYMYKSET

Miten kertoiset nuorelle mitä etsivä nuorisotyö on?

Kenelle etsivän nuorisotyön toiminta on tarkoitettu?

Minkälaisia nuoria teillä on asiakkaina?

Mitä kautta nuoret saavat tietoa teistä?

Millaisia osa-alueita etsivään nuorisotyöhön kuuluu tiimissänne?

Mitkä ovat mielestänne työnne tärkeimpiä tehtäviä?

Mitä haluatte korostaa työssänne etsivässä nuorisotyössä?

Keneltä saatte ilmoituksen mahdollisista asiakkaista?

Mitä mieltä olette, tietävätkö nuoret mitä etsivä nuorisotyö on?

Miten nuorten tietoisuutta etsivästä nuorisotyöstä voisi lisätä?

TYÖNTEKIJÖIDEN HAASTATTELUN TUKIKYSYMYKSET

Minkä ikäisiä nuoria teillä on asiakkuudessa?

Miten mainostatte etsivää nuorisotyötä kaupungissanne?

Mitä kuuluu tavalliseen työpäiväänne?

Minkälainen kokemus teillä on etsivän nuorisotyön tarpeellisuudesta?

Mitä erilaisia menetelmiä teillä on nuorten kohtaamiseen?

TYÖNTEKIJÖIDEN HAASTATELUSOPIMUKSET

Opinnäytetyö
Hämeen ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Eevi Harju
Kevät 2017

Opinnäytetyön haastattelusopimus

Annan opinnäytetyön tekijälle luvan nauhoittaa ryhmähaastattelun ja käyttää siitä saatavaa tutkimusaineistoa opinnäytetyön kirjalliseen raporttiin. Aineistoa ei käytetä muuhun tarkoitukseen.

Aika ja Paikka

Haastateltava

Opinnäytetyön tekijä